

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Össz háza ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Össz háza ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 Házasági petit sor egykor: 30 fl.
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyitási petit sora 46 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

STAUER JÓZSEF

Szerda, október 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- Polónyi a véderőjavaslatokról.
- Gáji küldöttség a városházán.
- A béke barátai.
- Házbeomlás a fővárosban.
- Az olaszok Tripoliszban.
- Uszítás — páholyból
- Meghíusult a békeakció?
- A novemberi esküdtek.
- A zsongorl milliomos.

Lesz-e béke?

Arad, október 17.

Komoly tanácskozások folynak arról, hogy pártközi konferencia elé vigyük a vonagló obstrukció és a vajudó béke ügyét. Nem az a tárgyalások célja, hogy ideig-óráig tartó parlamenti béke legyen a pártok között, hanem az, hogy a pártok elhelyezkedhessenek a parlamentben és a normális tanácskozásokkal az ellenzék is gyakorolhassa azt a kritikai jogot, mely a gondolatokat megtermékenyíti. Belátják már ma minden oldalon, hogy az ellenzéki harc ebben a mai formájában csak a gondolatok megfojtására alkalmas, holott az ellenzéki küzdelemnek nemes hivatása a gondolatokat megtermékenyíteni.

Mi sem természetesebb tehát, mint az, hogy a béke munkájának legelső sorban az örökös viszály gyökerét: a véderőjavaslatokat kell elintézni. A kérdésnek erről a részéről eddig már különböző tervek vannak, melyekről a nyilvánosság is tudomást szerzett. E tervek közül minden irányt kielégítő-

nek látszik az, hogy: a véderőjavaslatokat általánosságban elfogadják és mielőtt a részletes tárgyalásokra áttérnének, kiadják a javaslatot egy bizottságnak, mely pontosan megállapítaná azokat a módosításokat, melyeknek szükségessége felmerül és melyekhez a kormány is hajlandó hozzájárulni. Közben letárgyalná a képviselőház a jövő évi költségvetést, — melynek befejezése után következnek a véderőjavaslat részletes tárgyalása.

Ez a terv minden párton kedvező hangulattal találkozik, de a Justh-párt egy klauzulával teszi ezt a tervet is bonyodalmassá. E klauzula szerint, — a véderőjavaslatot csak akkor volna szabad életbeléptetni, mikor az új választójog törvénye is életbe lép.

Látható itt a bonyodalom, mert hiszen ahelyett, hogy egy törvényjavaslat körül csoportosítaná a megengedést, két törvényjavaslattal komplikálja. A választójog kérdése nem olyan egyszerű, hogy azzal a véderőjavaslat sorsát junktimba lehessen hozni. A választójog körül a pártok véleménye olyannyira eltérő, hogy e vélemények megegyeztetése végett, teljesen különálló eljárást kell megindítani.

Ez a klauzula ma lehetetlenné tenné a megegyezést. A megegyezés csak akkor lehetséges, ha a pártok valamennyien garantálni tudnák, hogy a véderőjavaslatot obstrukció nélkül törvénybe iktatjuk. A Justh-féle klauzula ezt a garanciát lehetetlenné teszi,

holott a Justh-pártnak a saját politikai álláspontja sem követeli meg ezt a nyilvánvaló akadékoskodást.

A választójog kérdésében a demokratikus elveknek minden párt behódol. Még Tisza István gróf is, még Kossuth Ferenc is akarja a legszelebb jogkiterjesztést. Az eltérés ott van csupán a különböző vélemények között, hogy a magyarság uralmát és a magyar értelmiség befolyását hogyan, mi módon, mely eszközökkel tudjuk biztosítani? Erre a kérdésre csak akkor lehet majd felelni, ha egy pártközi konferencia megállapítja ezeket a garanciákat. Ma még erre vonatkozó javaslata sem a kormánynak, sem a Justh-pártnak nincsen, azt pedig igazán nem akarhatja Justh Gyula sem, hogy ebben a fontos kérdésben, a kormány és a többség vakon elkötelezze magát a parlamenten kívül álló szociáldemokrácia utópikus elméleteinek. Így ha a Justh-fele klauzula igaz, megint nem jelenthet mást, csak azt, hogy azok a személyi törekvések, melyekről a Károlyi Mihály grófnál megtartott értekezleten már mindenki lemondott, a Justh-párt politikájában még kikapcsolást nem nyertek.

Ha ez a klauzula a megegyezés utjából elterelhető volna, a kormány — úgy véljük — nem zárkózik el az elől, hogy a választójog javaslatát beterjessze, sőt hajlandó e javaslat alapelveit egy pártközi konferencia megállapításainak alávetni. Erre nézve a kormány teljes felelősséggel nyújt ga-

A másik világ.

Írta: Sz. Szigethy Vilmos.

Az erdő közepén állt egy uri lak. Kastélynak nem lehetett nevezni, mert egyszerű külsejű ház volt, amilyen száz is van a városban, a falsít azonban méterekre építette a hajdani mester, azokon nem hatolt be a szélzugás, jóllehet a napsugár is elkerült, ha úgy akarta a lakója.

A bolond Jurkovics lakik benne egy öreg eselédpárral. Enyit tudtak az emberek, az idősebbek megtoldották még annyival, hogy bolond volt már a nagyapja is, következésképp csak az alapterméket tört ki az unokán. Ez előtt öt évvel viruló ifju korában bevette magát az erdei házba. Azóta nem bujt ki innen, legalább ember nem látta. Az okát is csak sejtették, részben történeti lehetett, bár nem panaszkodott senkinek, de józan észsel alig képzelhető, hogy nagy vagyonu fiatal ember másképp elbujon a világ elől. Voltak ugyan, akik ennek a verzióknak a hallatára kimondták, hogy most már csakugyan bolond, mert egyik asszony olyan, mint a másik, ostobaságot igazán ostobaság miattuk elkövetni! De ezek igen öreg közéleti férfiak valának és már ama utolsó stádiumnál jártak, amikor egy pipa dohány a legnagyobb boldogság és korán reggel azzal a gonddal ébred föl az ember, hogy

uramfia, nem beteg-e valaki a társaságból s az agg harcosok együtt lesznek-e a déli sörözésnél?

Jurkovics András, az érzékeny lelkű ember, alighanem meg volt elégedve ezzel az élettel. Levelet nem írt, de nem is fogadott el, újságnak még ételtakaró formában sem volt szabad bejönni a házba, mert ha az ember meghalt a külvilágnak, haljon meg véglegesen; a hiradásaiival, idegzetének működésével ne törődjék.

Ellenben áldotta a nagyapját, a hőbortos urat, mert ezt a házat építtette a vadászlesznek, minek. Mintha előre látott volna az öreg, hogy lesz még rá valamikor szükség, jóllehet akkoriban hangos vigasságok estek itt s a vastag falsk is arra szolgáltak, hogy még madárcsicsérgés se hatoljon be, mikor minden külső dolgot elfelejtve, szórakozásának él a cimborák társasága és hallhat belülről külön madárcsicsérgést.

Szekéren utazó népek elkerülték a tájékat és szivesebben csaptak le a bizonytalan mellékutakra, mert van benne valami kísérteties, ha olyan ház esik utba, amelynek csukott a kapuja, ablaka, jóllehet élet lakozik belül. Pedig olyan szép volt ez az erdő a maga vad rengetegeivel! Egymásba fonódó fái örök hűséget esküdtek egymásnak, a lombok csak akkor váltak el, mikor az őszi dér lefagyasztotta a ga-

lyakról, de az új levelek folytatták megint a régi szerelmet s a rügyattanástól kezdve möhön közeledtek, természeti ösztönük folytán, egymáshoz. Jurkovics András láthatta mindnyáját a maga kertjéből, őt azonban még itt sem látták a jegenyefákkal versenyző kőfáltól.

Valamelyik estén le akart már feküdni, mikor hívás nélkül benyitott Mihály, az öreg szolga.

— Tekintetes urnak jelentem, egy asszony van a kapu előtt.

Jurkovics András ingerülten intett a kezével, hogy el kell küldeni, de Mihály csak nem tágitott.

— Künn nagy vihar van, megérkezett az őszi időjárás, a levegő hideg.

Később hozzátette:

— Kocsin utazik, nem mernek tovább menni.

Az ember pipára gyujtott, isten tudja, merre járhattak a gondolatai, időbe telt, amíg megszólalt:

— Adjatok neki egy zugot. Bánom is én.

S hogy nem érdeklődik többet utána, azt azzal jelezte, hogy tovább folytatta a faragóslást. Valami gyermekjáték-félet faragott, olyast, ami elterel minden gondolatot. Annál is inkább, mert sosem szerette a gyermeket.

Mihály elment, Jurkovics aztán el is felej-

ranciát, — miért volna tehát szükséges, hogy junktim legyen a véderő és a választójog között?

E junktim nélkül a béketárgyalások kedvező eredménye feltétlenül bizonyos lehet, — a junktimmal teljesen lehetetlen. Világos, hogy ha a Justh párt ehhez a junktimhoz ragaszkodik és föltéve, hogy nélküle az obstrukciót leszerelni nem lehet, a kormány nem veheti le a napirendről a véderőjavaslatot még azért sem, hogy így megmenekedjék az exlextól; mert a kormánynak és a többségnek elkerülhetetlen és elodázhatatlan kötelessége, hogy ha békeséggel nem lehetett, — erélyes rendszabályokkal, elszánt küzdelemmel állítja helyre a parlamenti tanácskozás rendjét. Ha a Justh párt ezzel a klauzulával megbiúsítja a béketárgyalások eredményét, akkor már nemcsak a nemzeti munkapárt akarátát, hanem a többi ellenzéki pártokét is sarokba szorítja, de ő egymaga marad az obstrukció mellett és vele szemben az összes pártok az obstrukció lehetetlenné tételére kell hogy törekedjenek. Ez volna a következetesség legtermészetesebb törvénye és erre számít mindenki, aki a békeség létrehozásának őszinte barátja.

Lukács László Budapesten. Lukács László pénzügyminiszter ma reggel Lovranából a fővárosba érkezett. A miniszter a kora délelőtti órákban a kereskedelmi minisztériumba, később pedig a pénzügyminisztériumba ment. Déli fél egy órakor megjelent a képviselőházban, ahol Héderváry Károly gróf miniszterelnökkel, majd később Berzeviczy Albert képviselőházi elnökkel tanácskozott.

A bécsi katonai tanácskozás. Bécsből jelentik: Ó felsége elnöklésével ma délelőtti kezdődött a Hofburgban az évenként szokásos katonai tanácskozás, amelyen az uralkodón kívül résztvettek: Ferenc Ferdinánd trónörökös, Jenő királyi herceg, Auffenberg hadügyminiszter,

tette hamarosan, hogy a bolond háznak ma vendége van.

Az öreg Mihály azonban megint előteremt.

— Engedjen meg a tekintetes ur, nem az én hibám...

Egy puha kéz győzvéden eltolta az utból s megjelent az ajtóban a vendég. Szép, nagy asszony.

— Én vagyok az oka, kissé erőszakos voltam.

Jurkovicz felugrott.

— Parancsol?

— Meg akartam ismereni azt, akinek a vendéglátását elfogadom. Ennyi az egész. Idegen vidékről jövök, idegen helyekre megyek, ma látjuk egymást először és utoljára. Én nem kérdezem, hogy ön kicsoda, — hiszen vettem észre annyit a nehézkes bebozsítottatásból, hogy remeteszerű emberrel van dolgom, — ön se érdeklődjek utánam.

— Amint kívánja asszonyom, — mondta rá András fásult hangon. — Nem természetem a kíváncsiság.

— Én asszony vagyok, így nem csodálhatja, ha látni akartam. Nálunk életszükséglet a kíváncsiság.

— Elhallgatott. Az asszony körülnézett a szobában, amely föltétlenül alkalmas fészek volt bármilyen modern remete számára, az ember a petróleum lámpát nézte.

— Lehetek valamivel szolgálatára? — kérdezte később. — Nem éhes?

Georgi landwehrminiszter, Konrád vezérkari főnök, Potiorek altábornagy, Frank lovag hadseregfelügyelő és az egyes fegyvernemek főfelügyelői.

Polónyi a véderőjavaslatokról.

— A képviselőház ülése. —

Lárván tudósítás

Budapest, október 17.

A mai ülést Polónyi Géza beszélt ki. Nyomban az ülés elején felszólalt a tíz perces szünet hiánnyal negyedfél óra hosszat beszélt. Meglehető figyelemmel hallgatták minden oldalról, mivel hosszú előadásában sok új érvelés és adat is volt.

Berzeviczy Albert elnök fél 11 órakor megnyitja az ülést.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnök bemutatja a negyszalontai négyülésnek Justh Gyula által benyújtott kérvényét a véderőjavaslatok ellen. Bemutat meg több hasonló kérvényt s mind egyiknél az ellenzék nevezéséről szavazást s annak másnapra való halasztását kéri.

Sümegi Vilmos visszavonja az ellenindítványokat, mire megkezdik a véderőjavaslat vitáját.

Polónyi Géza: Nehéz szívvel, borongó lélekkel kezdi beszédét ennél a kérdésnél. A harc, melyet a törvényjavaslat ellen folytatnak, nem új keletű. A legutolsó küzdelem, a mai küzdelemek alapja az 1889. évre nyúl vissza. Annak a küzdelemnek kimozgató alakjai, Kaas Ivor, Beöthy Akos, Uzron Gabor, már nincsenek az élők között. Azok közül, akik abban az obstrukcióban részt vettek, már csak 6 van itt. Ugy érzi, neki is ma már utolsó alkalom hozzászólni a véderő kérdéséhez. Talán megvédőjek a küzdelemet antimilitarizmussal. Pedig nem lehet őket ezzel illetni.

Tanulmányozta ezt a kérdést s mondhatja, hogy a háborút nem a filantropia, hanem a biológia szempontjából kell megítélni, amíg államok lesznek, mindig lesznek háborúk. Ha a mostani generáció megtagadja azt, hogy a hadsereg a nemzeti eszme szolgálatába álljon, akkor bizonyítékát adja annak, hogy az internacionális szolgálatok segítségével akár diadalra jutni. Ha ez a parlament nem akarja a nyelvet megvédeni, kiszolgáltatja magát az internacionális antimilitarista propagandának. Hadsereget azzal a céjattal, hogy háborút akarok viselni, szervezni nem szabad.

— Egy eszébe tért szívesen fogadnék.

Az egy eszézből kettő lett, majd három. A cserépkályha kellemes meleget terjesztett, lassan kipirult az esztergő asszonyi arc is.

— Mindig itt lakik?

— Csak tavaszig! — füllengett a férfi.

— Nem utja magát? Mit csinál?

— Tudományt.

— Ahá, ír valamit, ugye?

— Amint vesszük, — hagyta rá András.

Az asszony szeme az egyik kis asztalon kalandozott.

— Grútszon kérem rá. Egem nem bánt a füst, ön talán fél ülni.

— Köszönöm. Meg van szabva a mértéke, mára elég volt.

— Érttem, — mondta két vakító fogsorát mutogatva, ilyenkor lefeszik. Ez annyit is jelenthet, hogy diszkrétan visszavonulhatok.

— Nem. Semkinek sem tartozom semmivel, legkevésbé önmagamnak. Kipótolom a mulasztást holnap.

— Holnap! — merengett el az asszony, össze is rázkódott valamieskét.

— Kellemetlen lehet gyöngy idagzatú nőknek az erdei utazás. Majd mutat reggel a szolgám egy titkos ösvényt, azon hamarabb kijutnak a szatumba. Egyébként attól függ, hogy hova megy?

Megijedt, elírmitette szinte az a gondolat, hogy érdeklődőnek tekiathstik, sietve hozzátette:

A véderők a nemzet vagyoni és tehervételési viszonyaihoz kell simulnia, de ha egy hadsereg a vagyoni tönkrejuttatja a társadalmat, az rosszabb a háborúnál, ez a nemzeti állam tönkretétele. (Helyeslés a baloldalon) Nekünk szerencsétlen különleges helyzetünk van, két állam, heterogén érdekű államok részére kell hadsereget szállítanunk. Ha csak az újabb időben nagyon kedves gyarmatosító politikát vesszük, ennek ugyebár csak akkor van értelme, ha egy állam ipari túltermelését akarja kedvezően elhelyezni. Világos tehát, hogy ketőnk közül csak az erős iparu Ausztriának lehet érdeke a gyarmatosítás. Magyarországnak tehát nem lehet érdeke anyagi existenciáját megköcskázni egy olyan haditengerészeti érdekezésben, mely gyarmatosító politikát szolgál. De letér a teoretizálás teréről.

Egy katonai szaklap megállapította, hogy Ausztria-Magyarországon egy napi mozgósítás 20 millióba kerül. Tehát egy 20-30 napi mozgósítás esetén Magyarországot a reá eső rész megöli. Ha tehát egy véderőjavaslatot olyan érveléssel hoznak a Ház elé, hogy állami biztonságunk veszélyeztetve van, csak aggodalommal teljes vizsgálódás után léphetünk tehát az elhatározás terére. Nem lehet ilyen nívóval előállni, mert nem volt rá eset, hogy a magyar nemzet veszedelem esetén nem adta volna meg a királynak azt, ami a királyé. Szabad-e tehát a nemzet itélőszéke elé állítani egy fejedelmet, ki azt mondja, inkább az állam épségét veszélyeztetem, semhogy a nemzet kívánságait teljesítsem. (Helyeslés a baloldalon.)

Tehát inkább veszélyeztetik az állam épségét, semhogy a nemzet jogos aspirációit teljesítsék. Brúlia a hadsereg vezetését. Kínulja a legutóbbi manőverekből, micsoda vezérkar vezet a közös hadsereget. Egy magyar név nem akad közöttük. Különben nincs értelme, hogy itt tárgyaljuk ezt a törvényjavaslatot, mert megeshetik az a szégyen, hogy itt megszavazzuk, Ausztriában pedig nem fogadják el. A javaslatot azért se lehet tárgyalni, mert a népszámlálási adatok ismerete nélkül állították össze. Erről a törvény világosan rendelkezik.

Nem tárgyalható a javaslat a Boszniára vonatkozó rendelkezések miatt sem, mivel Bosznia államjogi helyzete ma még rendezetlen. Nem lehet a véderőre vonatkozó intézkedéseket olyan területre kiterjeszteni, amelynek hovatartozása ma még bizonytalan. Emlékezett rá, hogy a koalíciónak a királlyal kötött paktuma a választójognak adott elsőbbséget a véderő előtt. Ausztriában is előbb behozták a demokratikus választóreformot, mielőtt ilyen hallatlan terhekkel léptek az ország elé. A véderőjavaslatok szervei hibái is óriásiak. A magyar büntetőtörvénykönyv egységét, a magyar honossági tör-

— Semmi közöm hozzá, csak úgy jött a szó, önkéntelenül. Arra megy, amerre parancsolja.

Megint elhallgattak. Az asszony rátette lábát a kályha rostélyára és nézte a tüzet. Ugy beszélt, mintha önmagához intézné a szavakat, lassan, egy kissé tompán.

— Maga nagyon csalódhatott valakiben. Ilyen fiatal korban nem szokás elzárkózni a világ elől. Mert hasztalan tagadja, itt tölti maga az esztendő másik felét is.

Nem is ért választ, úgy folytatta:

— Ebben a korban nem növeszt az ember székfát, ha nem akarja önmagát kényyszeríteni valamire. Nagyon fajt a csalódás?

A szobában megédesítette a levegőt az idegen asszony illatezere, új volt ez a férfinak, vagy talán régi emlékeket kavart föl, — elvesztette a régi higgadt nyugodtságát. Megfakult melódiák usztak a levegőben, titokzatos zsongások keltek szárnyra, az ember lehajtotta a fejét.

— Engedjen meg, — mondta a szomorúságát látva az asszony, — nem tudtam, hogy fájó sebeket szagzatosok föl. Ha gyanítottam volna, hogy ennyire frissek...

A házigazda ekkor már mosolygott.

— Szót sem érdemel, nem olyan komoly az egész. Sőt hálával tartozom önnek, asszonyom.

— Hogyan?

— Az ember a világ legostobább terem-

vény rendelkezéseit egészen fölforgatják. A póttartalékkal való rendelkezés ezután korlátlan lesz, holott eddig csak a háboruban elesett sorhadbeli legényegek pótlására volt. E helyett olyan rendelkezésre van szükség, hogy az országgyűlésileg meg nem szavazott újoncok pótlására sohase lehessen a póttartalékokat felhasználni. (Zajos helyeslés balról.) A javaslat a honvédséget alárendelt viszonyba hozza a közös hadsereggel s így még több Fabriciust fog nevelni. (Zajos tetszés.) A legnagyobb monstrositása a javaslatnak a szolgálati idő esküféle s nagyrészt igazságtalan különbsége a különböző fegyvernemeknél. Nagy kérdés, honnan veszi a hadsereg a maga fölemelt újonc szükségletét, mikor a régi szükséglet mellett is 1906 óta már nem tudták a létszámot kiállítani. Részletesen foglalkozik az állászi kérdés megoldásának hiányával s azt igazságtalannak és költségesnek tartja.

Fejteti az obstrukció jogosságát. Nem a nemzet obstrukció, hanem ő felsége, aki a nemzetnek törvényben biztosított jogai elismerését évtizedeken át megtagadta. (Nagy zaj és ellenmondások jobbról.)

Az elnök a király személyének a világhozonásért és a kifejezésért a szónokot rendeltetésíti.

Polónyi Géza hosszú határozati javaslatot nyújt be, mely részletesen felsorolja a javaslat hibáit s azok orvoslását kívánja. (Élénk helyeslés és taps jobbról.)

Az ülés negyed három után zárult.

TANÜGY.

(-) Tanulmányi kirándulás. Láng Mihály, az aradi tanítóképző-intézet kitűnő igazgatója folyó hó 14-én kisebb természetű, de pompásan sikerült pedagógiai kirándulásra vezette intézete IV. éves hallgatóit. Kirándulásuknak célja volt: az oktatási és nevelési módokat gyakorlati alkalmazásban künt a vidéken is megismerni és fogalmat szerezni a vidéki elemi tanintézeteknek a mintágyakorló iskolától sok tekintetben eltérő és néhanapján praktikus és kiváló berendezéseiről. Tanulmányozásuk céljaira Magyar- és Ópécska elemi és gazdasági iskoláit szemelték ki. A két község tanítói testülete a legőszintébb kollegiai szeretettel fogadta kedves vendégeit. A hospitális megejtése után Magyarpécska kaszinójában vendégek és vendégfogadók együtt étkeztek, mely ebéd a két község világi és egyházi vezetői szintén megjelentek. Ebeközben egymást érték a tisztelet. Láng Mihály igazgató és Szomor István el. isk. igazgató-tanító kitűnő vezetése bőven gondoskodott arról, hogy a praktikus megismerésekben gazdag kirándulás az ifjuság lelkére és kedélyére kiváló hatással lett legyen.

ménye s azt hiszi, hogy élélhet egymagában. Holott ez nem igaz.

— Most jött rá erre a tudományra?

— Talán éppen ebben a percben.

— An tagadom. A társas érintkezés sosem lehet olyan, hogy bár a legkisebb fulánkja, de valamelyes mégis, ne maradjon meg. Boldogságot csak a magány szülhet...

— Ideig-óráig.

— Ez a lelkek szerit váltakozik s attól függ, hogy milyen a seb?

A házigazda most előkeresett valamerről egy doboz cigarettát, rágyújtott az egyikre, látható élvezettel és gonddal szippantott belőle.

— Eh, az mind semmi. Az egész világ semmi. Néha érzékenyen veszünk valamit, boldog dolgokba keveredünk miatta, aztán megbánjuk.

— Maga megbánta?

Az ember jókedvűen intett a fejével.

— Meg.

— És ha megint csalódik?

— Okosabb leszek. Nem megyek semmibe sem egész lélekkel, nyitva hagyok magam mögött egy kis aítót.

— Szeretni pedig csak egész lélekkel lehet, — jegyezte meg mélázva az asszony.

— Csakhogy nem érdemes! A világ rossz, közönséges és mépis gyönyörű. Ugy kell venni, amint életünk járul, nem szabad komolyan venni, mert rögtön felülkerekedik és legyőz. Ha fumigáljuk, elsiklunk a megnyilvánulásai fölött, rendelkezésünkre áll és azt tehetjük vele, amit

Uszítás — páholyból.

— A „kávéházi szocialisták“ és az aradi munkások. — Tisza István beszámolója. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 17.

Ma ismét jelentkezett a szociáldemokrata-párt. Ujra kiadta a kacagó fehérredőit, amelyekkel kellemetlen idagennak nevezi Arad képviselőjét. Ugyanazok a Budapestről Aradra esempézett röpivék ezek, amelyekkel vasárnap derítették kedvre az elvtársakat. A szociáldemokrata párt ugylátszik a röpivék osztogatásában a felmelegített káposztia elméletének híve. De a közönség méltán csodálkozhatik, hogy miért éppen Aradon akarnak tüntetni Tisza István gróf ellen? Ugy tesszék, mintha Tisza gróf most kezdene meg politikai pályáját s mintha Aradon kívül nem is szerepelne sehol. A téjkozatlanok azt hiszik, hogy Tisza mint valami remete elvonul a világ elől és csak Aradon tudják őt megközelíteni a nagyhangú pártvezérek, hogy a „fülébe dörögjék a munkásság kívánságait.“ Pedig hiszen mindnyájan tudjuk, hogy Tisza István csaknem naponként megjelentik a parlamentben, a folyosón nyilatkozatokat tesz, az ülésen beszédeket mond és a lapjába cikketek ír. A budapesti szocialista vezetők naponta találkoznak is vele, de azért ott nem jut eszükbe ellene tüntetni. Ott nem rendeznek vörös napokat és nem akarnak reggeltől estig a nyomában lenni.

Miért, miért, oh, miért éppen Aradon méltóztatnak csatázni Tisza István ellen? Mivel a szocialisták nem szoktak az ilyen kényes kérdésekre felelni, hát mi megadjuk a választ. A budapesti nagyszágos munkásvezérek ugyanis a fővárosban feltik a bőruket és óvakodnak az uralmi harcoktól. Nagyon kényelmesen kaland az államrendőrség lovaiknak patája alá kerülni, vagy a kardlappal érintkezésbe jutni. Sokkal kedvesebb e helyett a kávéházak ózondus füstjében megpácolódni és onnét irányítani a harcot. Közudomásu, hogy az országos szociáldemokrata párt vezetői az utóbbi években „szalon szocik“-ká alakultak át és csak papíron harcolnak. A csillogó kávéházakból, a védett, biztos helyről uszítják a jóhiszemű munkásokat. Az onfaláldozó munkásság ezama azonban évről évre apad, mert a vezérek példája: a nyugodt, jó élet, a puha kényelem egyre job-

akarunk. Elni, ah élni milyen jó, ha az ember fiatal!

Az asszony arca egyre szomorubb lett.

— Én most megyek meghalni.

Aztán látva a férfi mezdöbönt arcát, hamar hozzátette keserű mosolylyal:

— Csak a világ számára. Akár meg is vehetném ezt a házat. Jól el van rejtve minden elől.

— Maga nem bírja ki benne öt évig.

— Örökké!

— Csálódik.

— Köszönöm, nem. Én már befejeztem a csalódásokat is. Nem vagyok egész tyukészű asszony, mint társnőim javarésze, én nem irigyelek senki, nem szerettem magam sohase megfigyeltetni, — lelkemben két rombadólt világgal pompásan megismerem itt.

— Az egyik az ura, ki a másik?

— Az, akit vártam hittel, bizalommal, hogy megmenet a kálváriától s aki gonoszabb volt mindennél. A könnyű életre nincs hajlamom, sem kedvem. Ez a temető kell. Maga ugyanis megy, látom, hogy szinte röptűne, — egyezzünk meg, legalább azonnal megtegedhetem a pihenést...

Másnap, kora reggel kocsi gördött ki a magányos házból. A remete maga hajtotta a lovakat. Az eső után kitisztult a levegő, bár csipős volt az kisé. Az erdő fái csupaszon ölekeztek, a kerekék vidáman gördültek a lehullott, nedves felleveleken.

ban elriasztja a párttól a valamikor lelkesültni tudott proletárokat.

A budapesti hadvezetőség, a papírmásé sisakos figurák azt remélik, hogy a „jó vidéki“ munkásság még bedül az ő riadójuk hangjára és élete árán is engedelmessékedik a vezéri parancsnak; azt hiszik, örömmel gázoltatja át a testét a rendőrlövaktól, csak hogy Bokányi főmarsal elérhesse titkos célját. A kávéházak ravasz forradalmárijai azonban rosszszul számítanak. A vidéken is bírnak már olyan tisztánlátással, hogy megtudják állapítani: mikor érdemes, mikor lehet harcias tüntetésekkel az egzisztenciájukat, az egészségüket, a személyes szabadságukat kockára tenni. Tudják az aradi munkások is, hogy Tisza István beszámoló beszéde nem olyan alkalom, amilyen ezeket a fontos egyéni értékeket érdemes volna feláldoznia a kávéházi szocialista-ellentengernagyok pózoló kézmozdulatára.

Tisza István beszámolója.

Tisza István gróf beszámoló beszédének meghallgatására belépő jegyek még csak szerdán délután 3-5 ig és csütörtök délelőtt 10-12-ig a „Fehér Kereszt“ I. emelet 3. számú szobájában adatnak ki.

A névre szóló belépőjegyeket ma is, a szétosztás második napján, igen sok választópolgár vitte el. A banket rendező-bizottság felkéri mindazokat, akik Tisza István gróf tiszteletére e hó 19-én este 7 órakor a „Fehér Kereszt“-szálloda télikertjében tartandó társasvacsorán részt óhajtanak venni, sziveskedjenek a részvételi jegyet mielőbb, azonban legkésőbb e hó 18-ik napjának este 7 órájáig annál is inkább kiváltani, mivel a rendelkezésre álló helyek korlátolt száma okán, a később beérkező aláírások esetleg figyelembe vehetők nem lesznek. Egy teríték ára ita. lal 5 korona. Jelentkezések eszközölhetők Weisz Leó, ifj. Klein Mór, Keppich Zsigmond könyv- és papirkereskedésében és Reinhart Fülöp butorgyáros irodájában. (Ándrássy-tér 17. szám) kitett ivéken.

A rendező bizottság kéri mindazokat, akik a beszámolón részt óhajtanak venni, hogy a jegyeiket esetleges tolongás elkerülése végett már szerdán vegyék át. Csütörtök délután jegyek nem adatnak ki. Itt emlíjük meg, hogy a rend fenntartása céljából a nyári színházhoz csak belépőjeggyel engedik a közönséget.

A következő értesítéseket kaptuk: Az Aradi Nemzeti Munkapárt végrehajtó-bizottsága folyó hó 18-án, szerdán este 7 órakor a „Fehér Kereszt“-szálloda gyémánttermében Tisza István gróf beszámoló beszédével kapcsolatos ügyek megbeszélése végett ülést tart, amelyre a végrehajtó bizottság tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

Kik az erőszakos jogtiprók?

— A józan munkások figyelmébe. —

A következő, komoly figyelmet érdemlő sorokat küldték be hozzánk. Ez az írás annak a bizonyítéka, hogy maguk a munkások se tartják helyes dolognak a csütörtökre tervezett tüntelést és csak a terrornak engedve mennek „ki az utcára.“ A hozzánk küldött cikk, amelyet egy dolgozó munkás írt meg, így hangzik:

Hat esztendővel azelőtt akciót indítottam több munkástársammal együtt az aradi ipari munkásházak létesítése érdekében. Hosszas küzdelem után a hatóság jóindulata támogatása mellett ma már olyan stádiumban van az ügy, hogy valószínűleg rövidesen sikerülni fog munkástársainak rendes lakóházakat biztosítani. Ennek a nehéz küzdelemnek sikerét azonban nagyban veszélyeztetik egyes meggondolatlan szájaskodó egyének, akik magukat párt-

vezéreknek nevezik és munkásbarátok gyanánt akarják önmagukat feltüntetni.

Háromezáz családos munkásnak rendes lakása függ attól, hogy a munkások néhány nap múlva úgy viselkednek-e, mint öntudatos, komoly, megbecsülésre méltó férfiak, vagy pedig hallgatnak a csábítók szavára és csőcselék módjára rohanják meg a politikai hivatását teljesítő aradi képviselőt és annak elvbarátait. Elvégre senki sem kötelezheti a munkásokat, hogy Tisza Istvánnal egyforma politikai pártállást foglaljanak el, de azt megkövetelheti minden politikus, hogy véleményét engedjék szabadon nyilvánítani.

Ha a szociálista pártra hallgat a munkás-ság és erőszakosságot fejt ki Tisza Istvánnal és a munkapárttal szemben, akkor önkénytelenül is a munkásokat lehet megvádolni azzal, hogy erőszakoskodnak és el akarják nyomni a szólásszabadságot, holott a szociálisták Tisza Istvánt vádolják ezzel. Már pedig inkább a szociálista párt ellen lehet felhozni azt a vádat, hogy még saját elvtársait is zsarnoki módon fosztják meg örendelkezési joguktól. Pár esztendővel ezelőtt az aradi szociáldemokrata párt titkárává megválasztott egy agilis aradi fiatalembert, Gallovics Károlyt. A szociálista párt központja erőszakkal megsemmisítette a választást. Ez annak idején oly nagy felháborodást keltett az aradi pártban, hogy én és még vagy négyszáz munkástársam ott is hagytuk a terrorizáló társaságot. Hát most azt kérdezem, ki az erőszakos, jogfosztó: Tisza István-e, vagy pedig a szociáldemokrata párt?

Gerber Máttyás,
wagongyári munkás.

VÁROS ÉS MEGYE.

A megyei virilisták. Az Aradi Közlöny ma közölte a vármegyei virilisták névjegyzékét. A virilisták jegyzékét Boros Iván vármegyei tb. főjegyző hivatalában kifüggesztik és ellene október hó 18. ártól számított 15 napon belül a vármegye állandó bíráló választmányánál felbetezessal lehet élni, mely a vármegye igazoló választmányához nyujtandó be.

Városi közgyűlés. Az arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1911. évi október hó 25. éu d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak sorrendje. 1. Polgármester havi jelentése. 2. Főispán ur óméltóságának átírata az ujonnan szervezett rendőrkapitányi állásra Szathmáry Béla dr. kinevezése tárgyában. 3. Kisbéri Kiss Ferenc budapesti ügyvédnek, mint néh. özv. Boross Jenőné végrendeleti végrehajtónak kérvénye néh. Boross Jenő és neje sirjának gondozása céljára hagyományozott 400 koronának elfogadása és kezelése tárgyában. 4. A m. kir. földmivélesügyi miniszternek leirata a heti állatvásár ér áthelyezése tárgyában. 5. A tanács jóváhagyó tudomásul vétel végett bejelenti, hogy a simádi-uti vámház építését Gyapjas Lajosra bízta. 6. A tanács előterjesztése az Autobusz Garage szerződésének módosítása tárgyában. 7. U. az betérjesztí a Gyefán Illésnek eladandó telek ügyét névszerinti szavazás végett. 8. U. az betérjesztí a Mosoti féle telek felosztás ügyét névszerinti szavazás végett. 9. U. az betérjesztí a gör. kath. hitközségnek átengedendő telek ügyét névszerinti szavazás végett. 10. Dragomir Gyulának kérvénye a cigánytelep egy telkének megétele iránt. 11. A tanács előterjesztése a mernoki hivatal részére szükséges vasszekrény beszerzése iránt megtartott versenyárgyalás eredményéről. 12. A tiszti ügyészség betérjesztí Sántó Lajossal megkötött adásvételi szerződést jóváhagyás végett. 13. Viád Jánosné, ifj. Virágos István, Ménési András, Bordás István, Kollár Elek, Spos Madin és Podoba Janosnének bérletátruházás iránti kérelme. 14. Az építkezési bizottságnak jelentése a városi kavéház átalakítási munkáirai tárgyában. 15. Soliz Gyula és társainak kérelme a Zsidótemető-utca elnevezésének megváltoztatása iránt. 16. A város szabályozási bizottságának javaslata a Péter

utca szabályozási tervének részbeni módosítása tárgyában. 17. A tanács betérjesztí Arad sz. kir. város közönsége által létesített I. Ferenc József alapítvány alapító levelét. 18. U. az Tardos köz-ségnek tűzkárosultjait segélyben való részesítése tárgyában.

Meghiusult a békeakció?

— Bizalmas miniszteri értekezlet. —

Távirati tudósítás

Budapest, október 17.

A képviselőház ma megszakította a névszerinti szavazásokat s foglalkozott a véderő-reformmal is. Polónyi Géza szóló a javaslat-hoz s féltizenegytől két óráig végigbeszélte az egész ülést. Az ellenzékéről, de a jobboldalról is sokan hallgatták Polónyi fejtegetéseit. Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf elejétől végig kitartott a hallgatóság sorai közt, de rövid ideig Andrássy Gyula gróf is érdeklődött Polónyi mondanivalói iránt.

A folyosón általában úgy kommentálták a beszédet, mint a béketárgyalások meghiusulásának jelét. Azt mondták, hogy Polónyi, aki olyan buzgón járt-kelt és közvetített a kompromisszum érdekében, nem is akart beszélni mindaddig, míg jobbra vagy balra eldöntötnnek nem látta a tárgyalások sorsát, s hogy ami ezután következik a béke körül, az már csak formalitás, érdemben mindenki beismeri a sikertelenséget.

A kormány valamennyi tagja benn volt ma a Házban, Zichy János gróf kivételével s Héderváry Károly gróf miniszterelnök, Serényi Béla gróf, Székely Ferenc és Lukács László bizalmas miniszteri értekezletet is tartottak. Az értekezleten a miniszterelnök referált bécsi audienciája eredményéről.

Beöthy László kereskedelmi miniszter hirszerint csak a jövő héten, hétfőn veszi át a minisztérium vezetését Lukács Lászlótól. Lukács nem is bucsuzik el ünnepiesen a minisztérium tiszlikarától, a minthogy a tárca átvételekor is mellőzött minden tisztelgést.

Héderváry Károly gróf miniszterelnök hosszabb tanácskozott ma Berzeviczy Alberttel, a képviselőház elnökével is.

Bécsi vélemény a magyar helyzetről.

Bécsből táviratozzák: A Fremdenblatt ma vezércikkben foglalkozik a magyar helyzettel és azt mondja, hogy Héderváry gróf audienciája az ellenzékét megsabadoította azoktól a kétségektől, amelyek talán eddig gyötörték. Az ellenzéknek az a reménye, hogy Berzeviczy Albert akciója messzemenő változás előjelének veendő, nem teljesedett be. Héderváry gróf még mindig ugyanazt a célt követi, amelyet eddig és tisztában van azzal az uttal, amelyen járnia kell és amelyen járni fog. Az ország hangulata a kormány és politikája mellett van. Az obstrukciót nem támogatja semmi, csak mellékes pártérdekek. A magyar miniszterelnök ennek következtében nem is terjesztett elő legutóbbi audienciáján semmiféle újabb politikai javaslatot, ellenkezően, a korona elfogadta Héderváry grófuk azt az előterjesztését, hogy a kabinet a kereskedelemügyi miniszter kinevezése útján kiegészítessék. Ez világosan mutatja, hogy az ellenzék nem számíthat a Héderváry minisztérium megrendülésére. Az ellenzék most már láthatja, hogy Berzeviczy akciója nem volt más, mint egy utolsó kísérlet a parlamenti rend helyreállítására, mely azonban nem érinti a kormány céljait. Ha a kompromisszum nem sikerül, kétségtelen, hogy türelemmel és előzékenységgel az ellenzéknel mitsem lehet elérni és így az ellenzék maga lesz felelős azért, ha a többség kénytelen lesz más eszközökkel védekezni. A többség szétbomlására hiába számít az ellen-

zék; a véderőtörvény sem fog semmiféle változtatáson átmenni; nem lesz semmiféle új javaslat; a miniszterelnök szembaja sem fog semmiféle politikai jelentőséget nyerni; az ellenzék tehát most már tisztában lehet a helyzettel és nem eshetik neki nehezére, hogy további magatartásáról döntsön.

Változások a hadügyminiszteriumban.

Bécsből jelentik: A közös hadügyminiszterium vezető állásaiban már megkezdődnek a változások, amelyeket Auffenberg lovag hadügyminiszteri kinevezése után kombinációba vettek. Az első távozó Hoffmann Hugó altábornagy osztályfőnök lesz, aki már legközelebb elhagyja állását. Hoffman képviselte Sebőnaichot a legutóbbi magyar delegáció ülésén és vele együtt készítette elő a véderőreformot. Hoffmann távozását még több személyi változás fogja követni.

Bécsből jelentik: A Zeits arról értesül, hogy Hazai Samu honvédelmi miniszter ma délután egy órakor hosszabb tanácskozást folytatott Auffenberg hadügyminiszterrel.

Beöthy László mandátuma.

Az új kereskedelmi miniszter mandátuma körül bonyodalmak vannak. Beöthy László mandátuma ellen ugyanis petíciót adtak be és képviselői körökben most azon tanakodnak, hogy mi lesz a petícióval, ha Beöthy a miniszteri kinevezéssel együttjáró kötelesség szerű módon új választás alá akarja vetni magát.

A képviselőház folyosóján a mai ülés előtt megjelent Fisch Ernő hosszupályii nagybirto-kos, aki az új kereskedelmi miniszterrel, Beöthy Lászlóval szemben az általános választások alkalmával 18 szóval bukott el. Kijelentette, hogy aligha lép föl újból Hosszupályin és Dianer Adolf, aki Fisch nevében a választást megpeticionálta, nyomban k is fejtette Justh Gyula előtt, hogy egyhamar nem is kerül a választásra sor a hosszupályii kerületben.

A választási bíráskodásról szóló törvény 55. §-a szerint a kérvényezési eljárás tovább folytatandó, ha a képviselői minőség meg is szűnt ugyan, de a petícióban a 28. §. alapján azt is kérték, hogy az eljárás során a kisebbségben maradt jelölt többsége állapíttassék meg.

A hosszupályii mandátum ellen beadott petícióban ezt is kérték s így most olyan eset merült fel, aminőre még nem volt precedens. Ugyanis, ha Beöthy László kereskedelemügyi miniszter le is mond, a Ház elnöke nem intézkedhetik az új választás kiírása iránt mindaddig, míg a petíció folytán megindult eljárást a Kuria be nem fejezi.

Ez az ellenzéki felfogás. Ezzel szemben azonban a munkapárti képviselők körében úgy vélekednek, hogy a petíciós eljárást nem lehet folytatni, ha Beöthy lemond a mandátumáról. Precedenseket is tudnak erre: Nyiry Sándor volt honvédelmi miniszter, továbbá a celldömölki mandátum elleni petíciókat, ahol ugyancsak a mandátumról lemondás szűntette meg a petíciót. Tévedés ugyanis az ellenzéki párttagoknak az az állítása, hogy Beöthy ellenpártja petíciójában a 28. paragrafusra hivatkozott.

A kereskedelmi miniszter szabad- elvéisége.

Egy fővárosi reggeli lap ma Beöthy Lászlónak, az új kereskedelmi miniszternek szabad-
elvéiségét vonja kétségbe, egy újságírónak alkalma volt e kérdésről beszélni az új kereskedelmi miniszterrel, aki ezeket mondotta:

— Szabadelvéiséget igazán csak az von-

hatja kétségbe, aki eddigi közéleti működése-
met és — talán szerénytelenség nélkül mond-
hatom — családi hagyományaimat egyáltalán
nem ismeri. Eléggé ismert dolog, hogy boldo-
gult édesatyám a régi magyar szabadelvű
iránynak egyik legerősebb és legfőbb
zászlóvivője volt és én mindenkor az ő szel-
lemében iparkodtam cselekedni. Erős meg-
győződésem, hogy ez a régi szabadelvűség,
amely a korszerű haladást a nemzeti fejlődés-
sel harmonikusan össze tudja egyeztetni, most
is kell hogy, mindnyájunknak irányító esz-
méje legyen.

Gáji küldöttség a városházán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 17.

A jövő esztendői költségvetést, mint azt
megirtuk, holnap tárgyalja a hármass bizottság
és nem vált be azok jóslata, kik azt mondot-
ták, hogy a törvényhatóságnak ez az igen te-
kintélyes részéből álló bizottsága ép oly gyor-
san fog vele végezni, mint ahogy azt a tanács
tette.

Gáj külváros lakói ma igen népes küldöt-
séggel keresték fel Varjassy Lajos polgár-
mestert, de minthogy ez Budapesten volt, Lócs
Rezső gazdasági tanácsnoknál tisztelegtek s
neki adták át egy renkívül figyelemreméltó
kérvényt. A gájiak értesülésük szerint a hár-
mass bizottság több tagjánál is megjelentek,
hogy azokat kérelmük pártolására kérik és
így a gáji kérelem kapcsán szóba fog kerülni
az általános várcsfejlesztés régen égető kér-
dése, amelyet a törvényhatósági bizottság köz-
gyűlése eddig öletszerűen csak kisebb érde-
keltségek, egyes városrészek, sőt egyes utcák
szempontjából ítél meg. Ennek az állításnak
az igazságát semmi sem bizonyítja jobban,
mint a gáji küldöttség szónokának az az igaz
panasza, hogy a törvényhatóság csak az ujsá-
gokból értesül ragynéha Gáj létezéséről és
ugy tekintik ezt a nagy külvárost, mintha egy
idegen test része lenne és a természet törvé-
nyénél fogva a test bármelyik elhanyagolt része
az egész szervezetre csak káros hatással lehet.

Mandl Dávid vezette a gájiakat a tanács-
nok elé és elmondotta, hogy Gáj az ősi esz-
zések megkezdődésével, egyik utcáját kivéve,
teljesen járhatatlan sártenger, amelyben min-
den élet megszűnik, mert a közlekedést sem
gyalog, sem kocsin lebonyolítani nem lehet. A
városrész egyetlen utcája van csak éjszaka vi-
lágítva, úgy, hogy az 5000 lakost számláló ren-
geteg területen a sötétség beálltával temetői
csendeség terül el. Lócs tanácsnok válaszában
kijelentette, hogy a gájiak kérelme nemcsak
mélánnyos, de teljesíthető is. Az utcarendezés a
most tárgyalás alá kerülő költségvetés keretén-
ben oldható meg, mert több kiadási tétel kel-
leténél magasabb összeggel van beállítva és így,
ha a mérnöki hivatal a három fútcsa rendbe-
hozatalának költségeit kiszámította, valószínű,
hogy erre a budget fedezetet is fog nyújtani.
Minthogy a törvényhatóság az Ar. di Villamos-
sági Részvénytársasággal még nem kötötte meg
a közvilágítási szerződést, a folyamatba lévő
tárgyalások alatt a külváros közvilágítása is
megvalósítható.

Minisztertanács. Budapestről jelentik: Ma
délután minisztertanács volt, amelyen Hazai
Samu honvédelmi miniszter kivételével vala-
mennyi miniszter részt vett. A minisztertanács
folyó ügyekkel foglalkozott.

Az olaszok Tripoliszban.

— Apró csatározások. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 17.

Tripoliszban a helyzet változatlan. A török
és olasz csapatok között napról-napra vannak
apróbb csatározások, de nagyobb jelentőségű
ütközet eddig még nem volt. Nem volt eddig
ütközet a tengeren sem. Az olasz flotta hir-
szerint Szaloniki és Szmirna ellen akar indu-
dást intézni, míg a török hajóraj most hagyta
el az Arany-szarvból. — A békeakció eddig nem
kecségette meg reményekkel:

A tripoliszi harcok.

Tripolisz, október 17. Minthogy a török
csapatok, tízezer ember, minden éjjel megtá-
madják az olasz előőrsöket, nagyon valószínű,
hogy az olaszok már a legközelebbi napokban
megkezdik előnyomulásukat. Az eddigi har-
cokban néhány török elesett, az olaszok vesz-
tesége mindössze néhány sebesült. A tripoliszi
kikötőben csütörtökön egy olasz torpedóhajó
sziklába ütközött és elmerült. Azt hiszik, hogy
a törökök nemsokára a hegyek közé fognak
vonulni, ahol modern ütegekkel jól megerősít-
ett hadállásokat fognak elfoglalni. Más verzió
szerint a török csapat a tuniszi határt igyek-
szik elérni. Az olaszokat nagyon nyugtalanít-
ja, hogy a tripoliszi kikötőben koleraeseteket
állapítottak meg. Ezerkét-három török hivatalnok
egy német gőztesen vissza fog menni Konstan-
tinápolyba.

Róma, október 17. A Stefani-ügynökség
jelenti Tripoliszból mai kelettel: A Tripoliszba
küldött csapatok utolsó részletét ma partraszál-
lítják. A helyzet változatlan.

Konstantinápoly, október 17. A Sabah sze-
rint Felhi őrnagy párisi török katonai attasé-
nak sikerült több társával török területre be-
nyomulni és a Mechet ezredes parancsnoksága
alatt álló csapatokhoz csatlakozni. A lap meg-
cáfolja azt a hírt, mintha a csapatok demora-
lizáltak lettek volna. Kiténik most, hogy a
tripoliszi szárazföldi s tengeri harcokról szóló
hamis s tulzó jelentések ama táviratok alapján
kerültek forgalomba, amelyeket a szaloniki köz-
zépponti bizottság a vidéki középponthoz kül-
dött terjesztés céljából. A kormány szenzációs
háború-táviratoknak a vidékkel való közlését
megtiltotta. A fővámgazgatóság a tripoliszi
vámhivatalnokoknak megengedte, hogy az ola-
szok fölszólítását, hogy a várost hagyják el, kö-
vethessék és Konstantinápolyba jehessenek.

Orosz mozgósítás.

Varsó, október 17. A varsói katonai kerü-
letben a 6. hadtest október tizenkettedike óta
mozgósítva van. A varsói sajtóbizottság az
összes lapok szerkesztőit aláírással kötelezte
arra, hogy erről, valamint a varsói katonai ke-
rületben történő egyéb katonai mozdulatokról,
különböztetve közgazgatási uton való megbüntetés
terhe alatt, lapjaikban semmiféle tudósítást sem
közölnek. Varsóban a katonai előkészületek
már annyira haladtak, hogy a csapatok egy
esetleg megadandó jelre rögtön elindulhatnak.

Izgalom Bulgáriában.

Szófia, október 17. Tegnapelőtt Küstendil
és Szlivnica mellett megtámadták a municions
raktárakat és bombával akarták a levegőbe
röpíteni. Az őrségnek sikerült a merénylőket
puska-övésekkel elriasztani. A lapok azt hi-
szik, hogy a merényletet török kémek követ-
ték el. Miután a tetteseket nem sikerült kinyo-
mozni, nincs kizárva, hogy az e támadásokról
szóló hírt érdekelt részről koholták, hogy ily

módon a kormánynak békés politikája miatt
kellemetlenségeket okozzanak.

Szófia, október 17. A tartalékosokat dob-
szóval felhívják, hogy behívójegyeiket haladék-
talanul vegyék át. A hadügyminisztériumban
válságosnak látják a helyzetet. A mozgósítást
most már kikerülhetetlennek látják, mert az
Adrianopolisz melletti török csapatösszevonások
már fenyegető jellegűt öltöttek. Két török had-
test százezer emberrel áll Adrianopolisz mel-
lett, sőt bolgár körökben arról is tudnak, hogy
tizenöt kurd lovasezred utban van a bolgár
határ felé.

Az olasz hajóraj mozdulatai.

Konstantinápoly, október 17. Három olasz
torpedóhajó Mitiléne előtt cirkál. Az ellenséges
hajórajt tegnap Páfosz mellett látták, ahonnan
az Atosz-hegy felé haladt. Ebből azt követ-
keztetik, hogy az olaszok támadást akarnak
intézni Szaloniki és Szmirna ellen, sőt a Dar-
danellák bombázásától is tartanak.

Konstantinápoly, október 17. A hadügy-
minisztériumhoz érkezett táviratok szerint há-
rom olasz torpedóhajó a szigettengeren lévő
szigetek között éles lövéseket tett. A porta na-
gyon meg van botránkozva amiatt, hogy az
olasz torpedóhajók az egész szigettengert nyug-
talanítják. Prevezából és Valónából jelentik,
hogy az utóbbi öt nap alatt nem láttak olasz
hadihajót, de valószínű, hogy az olasz hajóraj
a partok közelében cirkál.

Elindult a török hajóraj.

London, október 17. A Daily Mail nek
jelentik Gallipolisból: A török hajóraj egyik
osztálya hétfőn reggel elindult az Arany-
szarvból. Utjának irányát nem tudják, ugy-
szintén az utnak indult hajók számát sem,
mert az indulás hajnali sötétben történt.

A béke-akció.

Róma, október 17. A Giornale d'Italia tu-
dósítója jelenti Konstantinápolyból, hogy Szaid
basa nagyvezir bizalmi emberét Rómába küldte,
hogy megtudakolja, vajjon tovább is megma-
radhat-e a szultán tripoliszi szuverénitása. A
A bizalmi ember Rómából ezt táviratozta:

— Semmit sem lehet tenni s azonnal visz-
szautazom Konstantinápolyba.

Erre Szaid basa újabb kísérletet tett, hogy
talán a részleges szuverénitásnak elismerése le-
hetséges volna e. Erre a tudakozásra is tagadó
választ kapott.

Konstantinápoly, október 17. Abból az al-
kalomból, hogy a tripoliszi képviselők a kama-
rában Haki basa volt nagyvezirnek vád alá he-
lyezését indítványozták, Tripolisz volt válija,
Ibrahim basa a hivataloskodása idejében a kor-
mányhoz intézett figyelmeztetéseit megküldte a
mérsékelt liberális párt vezérének, Izmail basá-
nak. Haki basa védekező iratot készít, amely-
ben ki fogja fejteni, hogy a bakövetkezett ese-
ményeket fölötte álló nem felelős befolyások
okozták.

MULATSÁGOK.

(=) Jótékonycélu táncmulatság Ujaradon. A
„Délmagyarországi Tanítóegylet“ marosmelléki
fiókköre Prinz Fidél igazgató-tanító, fiókköri
elnök 25 éves tanítói jubileuma alkalmával f.
é. október hó 25 én a „Délmagyarországi Ta-
nítóegylet“ által létesítendő leány-konviktus
Prinz Fidél nevét viselő alap javára hangver-
senynyel egybekötött táncmulatságot rendez.

A béke barátai.

Arad, október 17.

Berzeviczy Albert (kiáll a politikai piacra):
Békét adok, békét kínálok. Jó béke, szép béke, előző béke. Aki vesz, annak lesz; aki nem vesz, annak nem lesz. Békét hirdetek s áldott legyen és üdvöz, aki elfogadja a békét az én kezemből.

I. Békülő: És mit kínálsz, jó ember a béke fejében nekünk?

Berzeviczy Albert: Magát a békét kínálok magáért a békéért. Avagy nem elég drága kincs magában a béke? Mást én nem adhatok.

II. Békülő: Nem addig van az, nagy és bölcs férfi. Semmit sem adnak ingyen, még a békét sem. Mindennek ára legyen. Én óhajtom a békét, őszinte szívből óhajtom, de a békét magammal, a békét pártommal, a békét a szociálistákkal, a békét a nemzetiségiekkel, a békét a demokráciával. Nekem győznie kell.

Berzeviczy Albert: Hát a Kossuth-párttal nem óhajtod a békét?

II. Békülő: Oh igen, ha engemet követ.

Berzeviczy Albert: S a kormánnyal meg a többséggel hogyan egyeztessük össze a te követeléseidet?

II. Békülő: Az az 6 dolguk — különben pedig Tisza Istvánnal nem egyezkedek, mert tőle egy tenger választ el engemet. De azért ne gondold, jámbor felebarátom, hogy nem óhajtom a békét; melegen óhajtom és tiszta szívből.

Berzeviczy Albert: Tehát reménytől dagadó vitorlával evezek tovább a béke vizein.

III. Békülő: Őszintén óhajtom a békét, de azt gondolom, csak velünk lehet, sőt csak velünk kell békés egyezsége jutni. Mi nem komplikáljuk a kérdést s nem kívánunk személyi áldozatot. Csak azt óhajtjuk, hogy a kormány vonja vissza javaslatait s hagyja el helyét.

Berzeviczy Albert: Hogyan, hiszen ebbe a kormány és a többség soha bele nem egyezik? De hát kinek a fejét követelitek?

III. Békülő: Pardon, bocsánat, félreérteni méltóztatik. Mi nem követeljük senkitől az áldozatot, de azt gondoljuk, a kormányelnök és az egész kormány megtehetné magától és önként a hazáért. A béke ezzel nagyot lendülne fölfelé s mi is hoznánk áldozatot: abba hagynák az obstrukciót.

Berzeviczy Albert: Szép, szép, ez nagyon kegyes szándék. De nekem úgy tetszik, mintha ez a dolog aligha mehetne egészen simán.

IV. Békülő: Dehogy nem, amikor mindenki lelkesen óhajtja a békét.

Berzeviczy Albert: Lássuk hát tovább!

V. Békülő: A békével úgy vagyunk, mint néhai jó Podmaniczky báró a Shakespeare előadásokkal. Vagy jól kell megosinálni, vagy sehogy, de meg kell csinálni. A mai zavart nem szabad tovább fönntartani, de erőszakhoz sem szabad nyulni. E szerint nem marad más hátra, mint a béke.

VI. Békülő: Teljesen egy véleményen vagyok az előttem szólóval: a békét mindenáron meg kell teremteni; s ha másként nem lehet: még erőszakosan is rá kell szorítani a békétlen feleket a békére. A nemzetnek legfőbb érdeke, hogy béke legyen.

I. Békülő: Ez mind lári-fári. Én még mindig azt kérdezem: mit kapunk a békéért. Hoci-nesze: az tiszta sor.

II. Békülő: Ha rám biznák, én könnyen megosinálhatnám a békét.

III. Békülő: Ezt mondom én is önmagamról.

Polányi Géza: Ha én kimaradok a békéből, sohasem lesz belőle semmi. A békét csak én tudnám nyélbeütni.

Berzeviczy Albert: E szerint most már egészen tisztában vagyunk a helyzettel. Mindenki lel-

kesedik a békéért, de mindenki másképp akarja megvalósítani... Megyek reforálni... De addig is éljen a béke! A viszontlátásig — folytatni fogom a tárgyalást...

A közvélemény: Ha sikerülne a békekötés a békülőkkel: nyomban újra békét kellene szerezni — a mai békülők között. A béke útjában pártos érdekeken kívül az a féltékenység és az a gyűlölködés áll, amellyel a ma fegyverbarátságban küzdő felek egymás iránt viseltetnek. Minden más akadály könnyebben elhárítható, mint az az ellentét, amely a kölcsönös gyűlölködésen alapszik.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A novemberi esküdtek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 17.

A novemberi esküdtzéki ciklus polgár hírait tegnap sorsolták ki. A ciklus bírái a következők:

Rendes esküdtek: Kolozsán Aurél szentzéki hivatalnok Arad, Damkó János uradalmi intéző Nagyhalmagy, Labdás Péter lisztkereskedő Arad, Leopold Adolf borkereskedő Arad, Raucher Emil magánhivatalnok Arad, Győrffi Ernő bankhivatalnok Arad, Beck József cukorkereskedő Arad, Büchler József magánhivatalnok Arad, Königsberg Fiedl gróf birtokos Arad, Amtmann Lajos fűszerkereskedő Arad, Balczér György lakatos Arad, Purjesz Lázár cipőkereskedő Arad, Pichler Sándor könyvkereskedő Arad, Schlessinger Armin szatócs Szabadhely, Baumann Ignác szatócs Arad, Prolich István kereskedő Arad, Brüller Lajos rőfőskereskedő Arad, Müller Károly ügyvéd Arad, Földes Kelemen gyógyszerész Arad, Prodanovits Döme háztulajdonos Arad, Döner Emil gyáros Arad, Rothmüller Ferenc hentes Arad, Jankovits György divatkereskedő Arad, Spielmann Albert kereskedő Arad, Székely Károly magánhivatalnok Arad, Kender Lajos kovács Szentléányfalva, Komáromi Ignác magánhivatalnok Arad, Iby Ferenc bérlő Szőlősesigerell, Tamasán Livius dr. ügyvéd Arad, Popescu Aurél dr. ügyvéd Világos.

Helyettes esküdtek: Stern Jakab szatócs Arad, Róna Jakab takarékpénztári hivatalnok Arad, Farkas Áron magánhivatalnok Arad, Rosenberg Mihály háztulajdonos Arad, Szkorczár György kovács Arad, Vasetz Pál háztulajdonos Máriaradna, Szőke Arthur raktárnok Arad, Steinhardt Mór dr. ügyvéd Arad, Schneider Ferenc hentes Arad, Kupsa János háztulajdonos Arad.

A novemberi esküdtzéki ciklusra egyelőre csak két ügy van még kitűzve: Rudó József szándékos emberölési kísérlete és Szász Tódor ügye, kit szándékos emberöléssel vádol az ügyészség. Az ügyeket november 6-án, illetve 7-én tárgyalják le.

§ Kártérítés vasuti karambolért. Tavaly október 16-án az Aradhegyaljai Motorvasut vonalain összeütközés történt. Werner Károly motorvezető az Aradról Radna felé menő motort megindította anélkül, hogy a vonalnak blokkjelzést adott volna. Így történt, hogy a motoros Györök állomás közelében összeütközött az ellenvonattal s a karamból következőben a motoros utasai közül többen könnyebben megsérültek. A törvényszék a napokban tárgyalta az ügyet, s mint azt megirták, megállapította, hogy a motorvezetőt vétkes gondatlanság terheli. A törvényszék marasztaló ítélete alapján most a megsérült utasok közül Steisz Jánosné, Szerb Sindor, Köller Mihályné és Finkoszere Antalné perrel támadták meg a motort s az aradi kir. törvényszékhez ma benyújtott keresetükben kártérítés fejében összesen 3000 koronát követelnek a részvénytársaságtól.

§ A Metternich-ügy fejleményei. Berlinből jelentik: Metternich gróf nem fogja megfélebezni az ellene hozott ítéletet, mert attól fél, hogy a birodalmi törvényszék esetleg új vizsgálatot rendelhetne el ellene, s amíg ez a vizsgálat befejezést nyer, addig régen lejár három hónapi fogságbüntetése. Vetter tábornok, a vád alá helyezett Vetter főhadnagy atyja, tegnap hosszasan tanácskozott ügyvédjével. A tábornok átadta az ügyvédnek Wertheimné levelét, amelyből kitűnik, hogy Wertheimné a főhadnagy rendelkezésére bocsátott pénzt csak kölcsönnek tekintette. Wertheimné ebben a levelében azt írja a tábornoknak, hogy fia rendkívül derék ember s hogy úgy érez iránta, mintha a saját gyermeke volna. Sajnálja, hogy a fiatal ember szorongatott helyzetbe jutott, amelyből szívesen segítette ki és nem kételkedik benne, hogy a főhadnagy, mihamarabb módjában lesz, ezt a pénzt vissza fogja neki fizetni. Végül megjegyzi, hogy a főhadnagy a neki kölcsön adott hétezer koronát akkor fizetheti vissza, amikor akarja. Vetter főhadnagy négy heti szabadságot kapott. Az ellene folyó vizsgálatból semmi sem jut nyilvánosságra. Nagy föltűnést kelt egy másik ügy, amelyet Wertheimné most szellőztet. Bizonyos vádakat hangoztat Maller-Sagan volt képviselő ellen, amelyekre nézve a pártvezetőség megállapította a következő tényállást: Wiemer képviselő 1910. május 26-án Wertheimné által aláírt levelet kapott, amelyben azt írja, hogy Müller Sagan 1905-ben vagy 1906-ban a Wertheim féle nagy áruházban lopáson érték. A pártvezetőség által megindított vizsgálatból kiderült, hogy Müller-Sagan, aki abban az időben idégbajos volt, az említett áruházban különféle csekélyebb értékű tárgyakat elcsajátított s a pártvezetőség kijelentette, hogy Müller-Sagan országgyűlési mandátumáról az ülésszak végén le fog mondani. A pártvezetőség e-ről értesítette Wertheimot. A birodalmi gyűlésnek Müller Sagan ekkor már nem volt tagja, e-ről a mandátumáról már 1907-ben lemondott.

§ Kardhordó Árpád szerkesztője. Ki ne emlékeznék a jó Kardhordó Árpádra, aki nemrég meghalt, de amíg élt, képviselőválasztásuker mindig föllépett valahol. Ő ökösen jelölt volt s csak ép képviselő nem lett sohasem, mert valójában ismerték s tudták felőle, hogy nem valami puritán férfi. Utólfára Karcagon lépett fel Kardhordó Árpád s mert a korteskedéshez értett, szerzett is magának számottevő pártot. Szerkesztőjéül Csókai Mihályt tette meg, akit — a karcagiak szerint — parasztesizmából ugratott pantallóba. A munkapártiak lapja, a „Nagykanizsai Hírlap“, szenzációs rendkívüli kiadásban kérdezte meg: Ki is az a Csókai? Es jött a leleplezés, hogy az ujdonsült szerkesztő jelentkezett volna a munkapártnál és — 5000 koronát kért. Nem ingyen, hanem annak fejében, hogy majd szállítja érte a Kardhordó pártot. Az ellenlap szerint így történt ez szó szerint, majd megelegetett volna utóbb 3000 koronával is Csókai, akit ezért elnevezett „szaroló álhírlapírónak, aki Garai Manóttól, az álhírlapírók neoztorától“ hamar eltanulta a mesterségét. Csókai az ellenpárti lap ellen sajtópört indított, amelyet Mikovich bíró elnöklésével ma tárgyalta a budapesti esküdtzék. A panaszos Tarján Mihály dr. fővárosi ügyvéd kíséretében jelent meg, míg Pásztor Gézát, ki a cikkért elvállalta a felelősséget, Róth Dezső dr. karcagi ügyvéd védte. Az utóbbi kijelentette, hogy mindazt, ami a cikkben megíródott, bizonyítani is tudja s mindjárt megnevezte a tannit, akiket Karcagról magával hozott. Az esküdtbíró megengedte a bizonyítást s így egész sor tanut hallgattak ki. A megejtett bizonyítási el-

járás alapján az esküdtek Pásztor Gézát nem bűnösnek mondotta ki, mire a bíróság az ellene emelt vádak alól felmentette. Az ítélet jogerős.

§ Az edelényi bűnügy tárgyalása. Miskolcra jelentik: Az edelényi rablógyilkos tárgyalása valóságos bűnügyi szenzációnak ígérkezik. Ha hinni lehet *Regula* Ede vallomásának, úgy az elzülött asztalossegéd új büntársainak bemondásával megingatta a miskolci ügyészség egyébként pompásan felépített vádiratát. A legelső helyszíni jegyzőkönyvben ugyanis két véres baltáról van szó. Az egyiket a Boldvában, a másikat a Czeizlerék korosmájának konyhájában találták. A esendőség mégis egy baltáról beszélt. Sőt egy harmadik baltát is találtak az edelényi esendőrök a csárda mögötti bozótban, két nappal a gyilkosság után. De *Regula* beismerő vallomása után nem tulajdonítottak ennek jelentőséget. Ezt a harmadik baltát most a bűnjelek közé helyezték. Az ügyészség az újabb nyomozástól nem vár eredményt, minden jel, minden nyom, a vizsgálat minden szála *Regula* Ede nyaka körül fut össze hurokra. Azokat, akikre mint büntársaira hivatkozott, már kihallgatták, de mind a kettő: egy kovácssegéd és egy szabadságot katoná, igazolták alibiüket. A bűnügyi szenzációt inkább *Regula* szeméjében kereshetjük. A 28 iki főtárgyalás iránt egyébként meggyeszerle nagy az érdeklődés.

A zsugori milliomos.

— Egy válóper rejtelmel. —

Távirati tudósítás.

Paris, október 17.

Október hónap végén tárgyalja a párisi törvényszék a világhírű opera énekesnőnek, *Cavaliere* Linának válópörét, melyet férje, a fukarságáról világhírű sokszoros milliomos *Chanler* ellen indított. A művész egy esztendőnél hosszabb idő óta különváltan élt férjétől még pedig, férje vagyoni viszonyaihoz mérten, elég szűkösen.

— Egyetlen egy új toalettet se csináltam — mondja válókeresetében — tizenkét hosszú hónap alatt, minden eselédemet elboosátoztam a szakácsnémon és komornámon kívül, lemondtam a nyaralásról, a férjem egy szószege, szerződéstörő zsugori fráter, aki azt hitte, hogy én csak arra leszek jó, hogy a jövedelmem által a millióit szaporítsam.

A híres házaspár csak egy hónapig élt együtt az esküvő után és a főntebbi panasz érhetőre lesz, ha tudjuk, miért váltak el oly hirtelen. A sokszoros milliomos ugyanis nyilvános botrányt rendezett fiatal feleségével Newyork legelőkelőbb szállodájának az Aszor hotelnek hallábas, mert az asszony az amerikai főváros milliomosai által rendezett jótékonycélu hangverseny tiszteletdíját vissza adta humánus célra. Az amerikai lapok rettenetes támadásokat intéztek ez alkalomból *Chanler* ellen s a művész másnap különvált férjétől. A válókeresetében megírja azokat a reprodukálhatatlan szavakat, melyekkel a durva *Harpagon* a finomlelkű nőt Newyork legelőkelőbb köreinek hallatára inzultálta.

Cavalliere asszony három millió dollár végkielégítés megítélését kéri a törvényszéktől.

Elmondja, hogy mikor *Chanler* a kezért megkérte, évi 80,000 dollár tüpénzt ígért neki. Az eljegyzéstől a házasságig hat hónap telt el s e hat hónap alatt a vőlegény udvarlási témája az volt, hogy naponta kisebb-nagyobb összeget lealkudott a beígért tüpénzből. Majd házassági szerződést kötöttek, amelyben már csak egy birtok szerepelt az említett összeg helyett, de ezt sem kapta meg a milliomostól, aki

annyira irtózott a pénzkiadástól, hogy az esküvő után a felesége lakásába költözött, mert nem akart egy új lakásberendezésre áldozni. Aztán átköltöztek Newyorkba s a művész a sokszoros milliomos férj hajójegyet is a maga megtakarított pénzéből volt kénytelen megváltani, mert az indulás előtti napon, mikor a hajójegy szóba került, *Chanler* meglepetten jelentette ki, hogy ő elfelejtett jegyekről gondoskodni és úgy intézkedett, hogy az összes nála levő pénz nem volt több száz dollárnál. Azt kéri továbbá a művész a bíróságtól, hogy arra az egy évre, mit férjétől különváltan töltött el és a szinpadon sem léphetett fel, állapítson meg neki esténként 4000 dollár felléptidiját számítva 600,000 dollárt, mert évente százötvenszer énekelhetett volna. Ha a bíróság a 3,600,000 dollár fizetésében elmarasztalja *Chanler* t, akkor még negyedévi jövedelmétől sem fosztotta meg, mert saját bevallása szerint évi 20-25 millióra tehető az a jövedelem, amelyet szénbányái hajtanak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szerda: *Suzette*, színmű. (Bemutató előadás.)

Csütörtök: *Suzette*, színmű.

Péntek: *Ártatlan Zsuzsika*, operett.

Szombat: *Dollárkirálynő*, operett.

Vasárnap: *Felhő Klári*, népszínmű.

Egy régi aradi könyvről.

Idestova száz esztendeje, hogy Peretsenyi Nagy László uram T. Ns. Arad vármegyének szolgabírája a *Purglyék* jószáshelyi „béiktatásáról” meg a *Szalpeck* Jakab esküvőjéről „ditsóitó lantolagban” emlékezett meg. Múltek az évek és a szolgabíró-poeta koborlós teste is megnyugodott, csak a lelke tévelyeg itt valahol ebben a városban, melyet annyira szeretett. A XIX. század elejének Kébor Tinódija. Rossz verseket írt ő is (isten nyugosztalja!) de legalább írt, a többi honoratior nem is írt, meg nem is olvasott. Hiszen nem mondom, hogy nem volt kivétel, *Vásárhelyi* János uram ugyan összeirt egy Bibliothékára való s ha *Hochmayer* uram boltjába megérkeztek nagy ritkán néme y könyvek a *Trattner* uram műhelyéből, volt aki megvegye. *Atzél* János, *Andrényi* Gergely, *Bánhidi* Antal, a *Czárán* és *Biró* testvérek, *Brünek* Károly, *Fekete* gróf (maga is litteratus ember) *Purglyék*, *Vásárhelyiek*, *Hofbauer* Lajos, (akinek az ifjúság holmait meg a könyveit én örözöm) — mind megbecsülte és vette a nyomtatott holmit. De írni a nyilvánosságnak csak T. Ns. Nagy László de genere Peretseny szokott.

Mondom, idestova száz éve, hogy a lantjáról leszakadtak a hurok. És hálátlan a világ, ma már jóformán senkisé tudja, hogy Nagy László uram ki volt. Ő is egyike azoknak a sovíniszta magyaroknak, akik a magyarokat Ádám Évétől származtatják, mint néhai jó — *Horváth* Ádám. Épen egy ilyen könyvről akarok ma írni, mely Aradon nyomtatódott *Michek* Antal os. kir. könyvnyomató Betűivel. Címe: „Mester szavak, amelyek a magyar Estelyben (Stylisztikában) előfordulnak.” Van ebben egy esomó régi szó, egy esomót ő maga csinált és néhány írásra buzdító fejezet, mely talán a legértékesebb az egészben. Szavak közül érdekes az *analisis* = bonoz, taglás; *astronomus* = égész (bizonyára az ölész (hóhér) mintára készült.) Már a *cosmopolitát* is ismeri, *sohonnai* vagy *világfia* néven. Az *elementum* = alk, a *Fabrika* = *Gepely* vagy műszék. A *Gymnasium* = küzdőtér, vagy *bájány*, a *historia* = *hirkány*

vagy *taubász* magyarul. *Isis* főisten *Egyébtől* (egyiptomi) bálván. Az isten szó innea jött reánk. *Is-is* = istenek istene. *Ap-is* = Isten apa. *O-si ris* = O sirj isten (holtak istene) *Anubis* = Anya-isten (a nők istene). Az idegen fogalmak magyarba való átültetése már határozottan *Horváth-mód*.

De találunk ilyet sikerültebbet a „Toldalékokban”, melyek „Ditsó Megyémhez” címzetten íródtak. „Hogy pedig a Szithákat elhatározzam birodalmokra nézve: megállítom hiteles tanukkal. *Plinius* őket ázsiai népeknek lenni tudná, kik a *Kokas* hegy (Kaukázus) mellékén laktának. Ama híres *Herodotus* azt írja, hogy egy várost laktak, melynek *Boristhenes* (Bor istenes) a neve, mert *Bachust* (Bak hust) tisztelték — ha ezen szavakból *Lakósaik* nyelvét ki nem huzod — akkor magadat is meg kell tagadnod.” Jó *Peretsenyi* szerint *Herodot* még egy *Sceles* nevű királyról ír, ki nem lehet más, mint *Szeles*, az amazon tudvalevően *Am-asszony* a *Thanais* folyó = *Tanyás* folyó, a *Volga* = *Falka*, a *Meotis* = *Méjtó*, *Diusourias* = *Diós-Körös*, *Ursus* = erős, *Balambér* = bal ember és így megy ez végtelen sorban. Ha nem volnánk meggyőződve, hogy lángoló hazafiság szülte ez írásokat, azt kellene hinnünk, hogy ostoba tréfa. De így tudjuk, hogy a féktelen hazaszeretet diktálta ezeket az — enyhén itélve — utópisztikus sorokat és sirni tudnánk, hogy az ilyen sziv is porrá válik! Porrá, mely ilyen érzések alá nem termékenyít meg többé soha semmit.

Juhász Ferenc.

* A *Suzette* premiérje. Szerdán este mutatja be a szintársulat *Brieux* legújabb darabját, a *Suzette*-t. Néhány hete készül a drámai személyzet erre a premiérre, amely az idei téli évad egyik legjelentősebb eseménye lesz. A darab főszerepeit *Keszilerné*, *Kesztler*, *Novák Irén*, *Harmath Józsa* és *Várnay* játsszák. Fellép még *Benkő Gizi* is, aki a darab címszerepét — egy gyermekszerepét — játsszik.

* *Ártatlan Zsuzsi*. Pénteken este újra színrekerül az oly nagy sikert aratott *Ártatlan Zsuzsi*, amelynek főszerepeiben jobbnál-jobb alakításokat nyújtottak *Dióssy Nusi*, *Nógrádi*, *Huszár*, *Vass*, *Polgár*. Az operett bérletfolyamban kerül színre.

* A messzinai menyasszony. (Schiller tragédiája az *Apollóban*.) A világirodalom klasszikus írójának egyik halhatatlan tragédiáját hozza színre szerdán új műsor keretében az aradi „*Apolló-színház*.” *Schiller*nek munkáját csak a könyvolvasó emberek ismerik s így a kinematográfia fontos missziót teljesít, amikor az örökbecsű irodalmi műsört megismerteti az alsóbb néprétegekkel is. A tragédiát oly csinosan s oly mesteri bravurral dolgozta fel a filmgyár, hogy az intelligensebb, az örökbecsű irodalmi munkát ismerő emberek is értékes szórakozást találnak a remek képben, mely a fővárosban valósággal szenzáció erejével hatott. A fenomenális irodalmi eseményen kívül még hét előadás, teljesen eredeti és érdekesítő mozgóképet mutat be szerdán az *Apolló* színház. Az értékes műsorra felhívjuk a közönség figyelmét.

177

* A színházlátogató közönség figyelmébe. A „*Fehér Kereszt*” kávéházban fővárosi módra színház után *Buffet-színházi vacsora*. Naponta elsőrangú cigányzene.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— 151
Nyomda	— 151

Házbeomlás a fővárosban

Két halott, tizenegy sebesült.

Az Aradi Közlöny tudósítójától. Budapest, október 17.

Ma délután ismét nagy házbeomlás történt Budapesten. A nyáron egymást érték ezek az építkezési katasztrófák, de azóta azünet állt be az embervérrel való építkezésben. Ma azután egy csaknem teljesen kész új épület omlott össze a város közepén és több emberéletet pusztított el romjai alatt.

A katasztrófa a Rákóczi-tér és a Német-utca sarkán épülő, négyemeletes bérpalotában történt. A telken, amely Steiner Bernát tulajdonosa, tavasz óta épül a hatalmas bérkaszárnya. Schwarz és Horváth építési vállalkozók tervei szerint Steiner Károly építőmester vezeti a munkát. Már a falak külső és belső vakolásán dolgoztak, mert november elsejére lakhatóvá akarták tenni a házat.

Délután negyed ötkor az épülő házból rettenetes robaj hallatszott. A lépcsőház beomlott és az ott dolgozó munkásokat maga alá temette. Hatalmas porfelhő kavargott a romok felett, ahová az épület egyéb pontjain dolgozó munkásokból és kíváncsiakból csakhamar nagy tömeg verődött össze. A munkások körében hirtelen terjedt, hogy a lépcsőházban dolgozó husz munkás közül tizenöt eltűnt. Ezeket a romok maguk alá temették.

Kisvártatva megérkeztek a mentők, akik tizenöt orvossal és tíz hordágygyal vonultak ki.

A rendőrség a VIII. kerületi kapitányságról érkezett meg és elzárta az épület környékét. A mentési munka nagyon nehezen ment. Négy súlyosan sebesült munkást hamarosan kiszabadították a törmelék közül. Azt beszéltek, hogy még tíz-tizenkét munkás van a romok alatt. A mentők, akikhez később tűzoltók is csatlakoztak, óvatosan bontották szét a romokat. Félórás munka után összesen két halottat és hét súlyosan sebesültet találtak. Valamennyien az épületen dolgozó munkások.

Meghaltak Farkas András napszámos és egy ismeretlen nevű napszámosasszony. Súlyos sérüléseket szenvedtek Spolarics Mária, Karvaka Borcsa, Hunkó Magda, Vládi Gizella munkások, továbbá Wittmann István, Szép István és Szalkai Károly napszámosok.

A sebesülteket a mentők a Rókus-kórházba szállították, ahol megállapították, hogy valamennyinek életveszélyes az állapotuk. A katasztrófát ezuttal is, mint az eddigi fővárosi házbeomlásokat, a vasbetonszerkezet okozta. A negyedik emelet vasbeton szerkezetét valószínűleg a munka sűrűsége miatt nem szántották ki eléggé, vagy a betonozást rosszul végezték. Ezt a későbbi vizsgálat állapítja meg pontosan, annyi azonban bizonyos, hogy a katasztrófa a vasbeton beomlásával kezdődött. A leszálló beton szerkezet átszakította a negyedik emelet mennyezetét és magával rántotta az egész lépcsőházat és az ott dolgozó munkásokat.

Az épületen, melyen száztíz munkás dolgozott, a további munkát természetesen beállították. A hatósági vizsgálatot holnap tartják meg. — Még a romokat még nem takarították el teljesen.

Éjjel jelentti fővárosi tudósítónk. A romok eltakarítására kinyult a térfelügyeleti rendelkezésére egy csapat utász, akik este 8 óráig még hét sebesültet mentettek ki a romok alól. A házbeomlásnak összesen tizenhat áldozata van és pedig 2 halott, 10 súlyos sebesült és 4 könnyűebben sérült. A halottakat a romok a felismerhető lészig összevonták és személyazonosságukat csak úgy lehetett megállapítani,

hogy a munkakönyveket felolvasták és jelentkezésre szólították föl a munkásokat. A szerencsétlenséget kétségtelenül gondatlanság okozta. Amint a tüzetesebb vizsgálatnál kiderült a beomlás az emeleti részen használt faépítmény korbácsolása okozta. A rothadt, agyonhasznált gerendák összeroppantak és magukkal rántották a kőépítményt is. A rendőrségen egész éjszaka folyt a kihallgatás a házbeomlás ügyében. Nincs kizárva, hogy legközelebb le tartóztatások lesznek a házomlás ügyében. A romok teljes eltakarítása még éjszaka is tart, de munkás már nincsen eltemetve alattuk, mert mind a száztíz munkás jelezte.

HIREK.

Diákok halálos párba.

Egy táncóra tragikus következményei. Távirati tudósítás. Rudolstadt, október 17.

Megdöbbentő tragédia tartja izgalomban Rudolstadt város lakóit. Két gimnázista, kik a város két legelőkelőbb családjának tagjai voltak, ma reggel egy tánciskolai összeszólalkozás miatt pisztolypárba jutottak. A pisztolypárbaiban az egyik fiú halálosan megsebesült, ami ellenfelét annyira kétségbeesztette, hogy maga ellen fordítva fegyverét szíven lötte magát. Az öngyilkos a városi kórházban halodik, míg ellentétele a párba színhelyén rögtön kiszemelt.

Tegnap a középiskolai tanulók táncórája után Titzen nyolcadik gimnázista egyik hölgyet hazakísérni. A kapuban találkozott Necker nevű hetedik gimnázista barátjával. Necker, ki szintén szerelmes volt a lányba, a pár láttára dühbe gurult a leányt sértésekkel halmozta el. Titzen úgy vélte, hogy a sértésekért neki provokálni kell barátját s így még az éjszaka elsütötte hozzá segédeit. A segédek pisztolypárbaiban állapodtak meg, melyet reggel 5 órakor kellett a feleknek a városi erdőben vivni.

A két ellenfél már fél öt órakor megjelent a párba színhelyén. Levették kabátjukat és mellényüket s az igen vörös keresztrel jelölték meg a szív helyét, majd egymástól 20 lépés távolságra felállították.

Titzen lött először, azonban golyója nem talált. Necker pár másodperccel később visszavonta a lövést, de szintén célt tévesztett. Titzen másodsor is a levegőbe lött, azonban Necker második golyója ellenfelét közvetlenül a vörös kereszt mellett, a szív felett találta. Titzen megtántorodott s odakiáltotta volt barátjának!

Harry, lój még egyszer. Necker tényleg harmadszor is célzásra emelte fel fegyverét, de Titzen már összeesett s többé nem is tért magához. Barátjának halála annyira kétségbeesztette Neckert, hogy a gyilkos fegyvert maga ellen irányította s kétszer mellbe lötte magát. Súlyosan sérülten szállították be a kórházba. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy sebei feltétlenül halálosak s legfeljebb holnapig buzza ki élve.

Az időjárás. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Éjszaka Fulnyomán száraz idő várható helyenkint éjjeli fagygal.

Távirati prognózis. Száraz, éjjeli fagy. A hőmérséklet Budapesten déli tizenkét órakor 10.5 Celsius fok.

Abdul Hamid fogása. Szalonikiből jelentik: Abdul Hamid volt szultán őrizetét szigorúbbá tették, mert az utóbbi időben többször tettek kísérletet kiszabadítására.

Glattfelder Gyula püspök Aradon. A csanádi püspök fogadtatásának előkészítésére kiküldött rendező-bizottság naponta ülészik és serényen dolgozik azon, hogy Glattfelder dr. első látogatása méltó legyen a vendéghez és a városhoz. A vasuti indóház peronja lesz az első üdvözlés színhelye, amelyet ebből az alkalomból a városi kertészet, délszaki és disznóvénnyel díszít fel. Az épület főbejáratát, szintén virágokkal, továbbá szőnyegekkel teszik ünnepléssé. A bevonulás után, mint megírtuk, a püspök az öt órai istentisztelet keretében predikálni fog és a főpapi ornatust a Szent-Háromság szobornál felállított sátorban ölti magára. Ez a ponyvasátor azonban egyáltalában nem felel meg annak a célnak, hogy a csanádi püspök, a régi és hatalmas egyházmegye főpásztorja alá vonuljon. Piszkos, földözött sőt igen sok helyen rongyos vitorlavászon takarója talán megfelelné egy vásári alkalomnak, de Aradváros vendégének, egy magyar egyházfejedelemnek egy pillanatra sem szolgálhat hajlékul. A rendező-bizottság és vele együtt a vendéglátó város bizonyára módot fog találni, hogy Aradvárosnak ne kelljen szégyenkeznie amiatt, hogy magas vendégét nem tudta kellőképpen elhelyezni. A rendező-bizottság a banket helyéül a Központi szálloda téli kertjét választotta és a teríték árát hat koronában határozta meg.

Egy török diplomata balesete. Inszbrukkból jelentik: Mehmed Hikmed bég török hivatalnok, aki diplomáciai misszióban Bécsbe akart utazni Westendorf-mellett kiesett a gyorsvonatból és a vonat kereke alá került. A bég súlyos sérülést szenvedett.

Merénylet Taft ellen. Rövid néhány nap alatt már a második veszedelmes merénylet, amelyet köztársasági elnökök ellen kíséreltek meg. Tegnapelőtt hajszál híjja, hogy Fallières vonatát siklalták ki elkéseredett vasúti munkások, ma pedig a kaliforniai Santa Barbarából az a hír érkezik, hogy Taft élete ellen törtek. A Southern Pacific-vasut El Capitan és Graviota közötti acélhidja alatt harminchat dinamittöltényt fedeztek fel kevéssel azelőtt, hogy Taft vonata a hidon átbogott. Ha a dinamított idejében fel nem fedezik, a legborzasztóbb katasztrófa érhetne volna az elnököt.

Házasság. Nyáry László rendőrtisztviselő ma esküdött örök hűségét Rámer Lóncinak, Rámer István gáji rendőrkapitány bájosa leányának. Esküvő után, melyen díszes és előkelő közönség jelent meg, a fiatal pár másztra indult.

A kolera. Nem múlt el róhuk a fekete halál veszedelme, a kolera még mindig szed áldozatokat. A fővárosban ugyan ma sem történt gyanús megbetegedés, de Ujpesten megint aratott az ázsiai rém. Tegnap délután Ujpesten az Andrassy-utca 6. számú bérkaszáryában hirtelen rosszul lett Janicsok Róza és Szukup Ciril, akik mindketten ugyanabban a gyárban dolgoztak. A járványkórházba szállították a betegeket, akik közül Janicsok Róza az éjjel ázsiai kolerában meghalt. A bérházban, amelyben a szerencsétlen asszony lakott, kilenc nappal ezelőtt történt legutóbb koleras megbetegedés. Gondosan fertőtlenítették a házat és nyolcvanöt partáját, akiket egyelőre nem különítenek el. A vidéken, mint a belügyminiszterium hivatalos adatai mutatják, helyenként még mindig pusztít a kolera. Alsólipkón egy Kumán községben öt, Nagybecskerekben egy ember betegedett meg ma kolera gyanusan.

Különösen nagy a veszedelem Nagybecskerekben, mert a hatóság nem ellenőrzéséig a tisztaság érdekében tett intézkedések betartását, mondan a part utat meg is a Jozsi

— A rendőrfőkapitány hivatalában. Graén Nándor rendőrfőkapitány hat heti szabadságának elteltével ma vetette át a bünyői osztály vezetését.

— Házvétel. A Szechenyi-utca 6. számú Mayer-féle földesintés házat megvásárolta Targányi Sándor dr. nagybirtokos 80.000 koronáért.

— A rákospalotai véres mulatság. Vasárnapra virradó éjszaka, mint jelentették, a rákospalotai Turda féle vendéglőben az inspekciós rendőr agyonlőtte Varga Ferenc földmivest és megsebesítette Kornyik János földmivest, aki ma reggelre szintén meghalt. A rendőri nyomozás megállapította, hogy a rendőr jogosan használta fegyverét. A rendőrök támadói közül ma letartóztatták hatóság ellen való erőszak miatt Rajkó András, Kiss István, Urbán István, Balog Pál és Juhász János földmivesteket, akikről kiderült, hogy a botrány okozói voltak és bántalmazták a rendőröket.

— Elítélt affér. A Függetlenség mai számában támadás jelent meg Horovitz Gusztáv, lapunk színházi kritikusa ellen. A közlemény íróját, Lits Antalt Horovitz Gusztáv provokálta Palmal Lajos dr. és Thomka Zoltán honvédszázadosok, akik az affért Lits segédeivel letárgyalva a következő jegyzőkönyvet juttatták felükhöz:

Jegyzőkönyv. Felvétel Aradon, 1911. évi október hó 17-ik napján est: 7 órakor Horovitz Gusztáv urnak Lits Antal ur elleni ügyében. Jelen voltak: alulírottak. Horovitz Gusztáv ur megbízottai Thomka Zoltán és Dr. Palmal Lajos előterjesztik, hogy ügyfelük a „Függetlenség” mai számában „A szini kritikus ur diskurál” címen megjelent cikk által sértve érzi magát s ez okból a cikk szerzőjétől, Lits Antaltól kielégítő magyarázatot, esetleg lovasgáncs elérést kérnek. Lits Antal ur megbízottai Alt János és Neidenbach Emil ügyfelük nevében kijelentik, hogy ügyfelük Horovitz Gusztáv ur egyéni becsületét megtámadni nem akarta s arra oka sem volt, amennyiben azonban Horovitz Gusztáv ur a cikk által magát sértve érzi, miután meggyőződött arról, hogy az abban foglalt kritika és következtetések téves információkon alapulók, a cikk egész tartalmát visszavonja s a történet felett sajnálkozását fejezi ki. Horovitz Gusztáv ur megbízottai a fenti kijelentéseket teljes elégtételül elfogadják. Ezzel az összes megbízottak az ügyet befejezettek nyilvánítják. Thomka Zoltán, Dr. Palmal Lajos, Horovitz Gusztáv ur megbízottai. Alt János, Neidenbach Emil, Lits Antal ur megbízottai.

— Eljegyzés. Grosz Hermann Temesvárról eljegyezte Stern Cilkát, Weisz Márton kávésvévelt leányát Aradról.

— A megszökött katonatiszt. Zimonyi tudósítás alapján azt írták a lapok a minap, hogy Metzger báró pétervárad katonatiszt váltót hamisított, megdézsmálta az ezredkasszát és fontos katonai okmányokkal megszökött. E hírhez még következőket közlik: Metzger Vilmos báró cs. és kir. százados, aki Péterváradon állomásozott, évekenzelőtt feleségül vette Cs. fővárosi ügyvéd leányát azzal az ígérettel, hogy adósságait kifizetik. Mivel azonban ez nem történt meg, Metzger báró feleségének jóállásával harmincezer koronát vett föl váltóra. A pénzügyintézet nemrég nyomozást helyezett a jutott, s fölmondta a kölcsönt. A báróné, nehogy meg kelljen fizetnie ezt az összeget, megtagadta a váltón szereplő aláírásának valódiságát. A százados erre szabályszerűen bejelentette ezredesének tisztí rangjáról való lekötését, tehát önként vált meg a hadsereg kötelékéből. Nem felel meg a valóságnak, hogy Metzger báró megdézsmálta volna az ezredpénztárt, s hogy fontos katonai okiratokat vitt volna el. Nem szökött el, hanem jelenleg Boszniában tartózkodik, hogy polgári foglalkozás után nézzen.

— Halálozás. Rank Rzsóné született Dolrowsky Mária, Rank Rzsó miniszteri osztálytanácsos az aradi folyamtermérség volt vezetőjének felesége e hó 15-én 50 éves korában meghalt Budapesten. Az elhunyt urasszonyt e hó 17-én délután helyezik örök nyugalomra.

— Strájkoló diákok. Fiuméből jelentik: A Voloska mellett lévő kastvai tanítóképző hatvan hallgatója tegnap strájkba lépett. A diákok elégedetlenek az igazgatóság szigorúsága és a bánásmód miatt.

— Maránylet egy ügyvéd ellen. Fuchs Izso dr. fővárosi ügyvéd alibérletben lakott Ernst Dezsó magánhivatalnoknál, de amikor Ernst észrevette, hogy az ügyvéd udvarol a feleségének, kitiltotta a házból. Az idén július 11-én, amikor Ernst a hivatalából hazament, a lakásban ott találta az ügyvédet. E miatt annyira felháborodott, hogy előrántotta revolverét és az ügyvédre lőtt. Az egyik golyó az ügyvéd halántékába furdott, míg a másik célt tévesztve, Ernst feleségének a karját sebezte meg. A budapesti ügyészség Ernst ellen szándékos emberölés kísérletével párosult gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétsége miatt tett vádat. Az ügyvédi vádirat ellen Ernst Dezsó kifogásokkal élt, amelyeket ma tárgyalta a budapesti büntető törvényszék vádtanácsa, amely Ernst Dezsót csupán szándékos emberölés kísérletének büntetésért helyezte vád alá, a gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétség címén indított eljárást azonban megszüntette.

— Az orgazdák nesztora. Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék előtt ma orgazdaság büntetvével vádolva állott Weinberger Földp notórius orgazd. Weinberger volt tudvalevőleg az, aki néhány éve a Szábhagyrról ellopott Szechenyi szobrot vette meg a tolvajoktól, amiért négy évi fegyházra ítélte annak idején a törvényszék.

— Mi a foglalkozása? — kérdezte a tárgyaláson Weinbergertől az elnök.

— Iparengedélyem van, de az ügyészség folyton gátol a jogom gyakorlásában, — felelte a vádlott, akit újabb egy évi börtönbüntetésre ítélte a törvényszék.

— Ószeresek forradalma Budapestről jelentik: Tegnap reggel történt, kilenc órakor a Teleki-téren. Az ószeres börze előtt hatalmas tömeg: — kétségbeesett öregemberek, asszonyok — sürített, szitkozódott. Szegény ószeresek és a feleségeik, kiket a zordon tekintetű felügyelő, Tegzes Kálmán kikergetett a paradicsomból. A kezében az ószeresekre vonatkozó szabályrendelet tizenkilencedik szakaszát lobogtatta.

— Jobban kell lenni tőle, mint az istentől, mert az isten nem büntet rögtön, — mondta egy öreg, töpörödött néni.

Szól pedig az a szakasz arról, hogy ószeresnek sem kiselejtezzet, sem iparszerűleg javított árut árúsítani nem szabad. Ami egyszerű polgári nyelven azt jelenti, hogy felhívunk a lakásunkra egy ószerest és átnyújtunk neki egy nadrágot, ami lyukas, ezt az ószeresnek se megfoltozni, se kitesztitálni nem szabad. Az ószeres azonban a vásár után kitesztitja, összelfoltoztatja a nadrágot, mert ekként, de csak ekként tudja eladni. Ezzel az eljárásával azonban beleütközött a paragrafusba.

A paragrafus persze nem hagyhatta magát, mert csorbába esett volna a tekintélyén, ma példát statuált és a nyolcadik kerületi előjáróság közbenjöttével és Tegzes Kálmán újján kilökött ötvenkét ószerest az utcára. Ötvenkét családot döntött a legnagyobb nyomorba.

— A palinka áldozata. Kapruzsán Dokia maroskaproncai asszony a minap kukoricát tört a Marosparton. Az asszony annyira ittas volt, hogy beleesett a vízbe és bele is fulladt. Holttestét csak harmadnapra találták meg.

— Öngyilkosság. Szilágyi Mária 16 éves kúnygótai születésű eselédleány, aki Újszentannán Pohágyi János kereskedő házában hosszabb idő óta szolgál, ma délelőtt 11 órakor gazdája revolverével mellbe lökte magát és életveszélyes sérüléseket szenvedett. A kis eselédleány szerelmes volt és azért lett öngyilkos, mert gazdája nem engedte meg, hogy éjszakára kimaradjon.

— Szenzációs löverseny, színházi és trotterkalap ujdonságok érkeztek a Karsai szalonba Forrai-utca (Gróf Honyadi-palota)

— Humor egy nyilatkozatban. Egyik temesvári kajaeros lapban olvassuk a következő, nem minden humor nélküli nyilatkozatot:

Alulírott egyesület tisztelettel jelenti a t. c. közönségnek, hogy volt ellenőre, Solymossy Ferenc különböző szabálytalanságok, továbbá a rabizott pénzek elsikkasztásáért az egyesület szolgálatából elbocsáttatott. Ennélfogva nincs felhatalmazva megbízások átvételére, vagy pénz inkassálására. Teljes tisztelettel, a Temesvári Harcosegylet Őrő és Biztonsági Vállalata.

Hát nem nagyzerű ez? Az őrzőállalat pénzt ellopják. És ép a biztonsági ellenőr sikkasztja el. Egy ellenőr, aki sikkaszt egy őrző és biztonsági vállalatól az őrzés és biztonság dacára! Nem utolsó dolog.

— Tűz egy fővárosi iskolában. Az Andrássy-ut 13. számú nábau az első emeleten lévő zene és elemi iskola iradályhelyiségében ma reggel ismeretlen okból tűz támadt, amelyet a tűz-őrség oltott el. A könyvtár nagy része elpusztult.

— A fiu miatt. Fiuméből jelentik: Mizgur József hatvannyolc éves munkás ma délelőtt a deltai va-ri rakodótelepen agyonlőtte magát. Öngyilkosságát azért követte el, mert huszonhárom éves fia dologkerülő volt és magaviseletével földulta a család békéjét.

— Temesvármegye virilistái. Temesmegye legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagjainak névsora elkészült. Az Aradon is ismert temesi virilisták közül a következők jutottak be 1000 koronával nagyobb adó alapján a virilisták közé: *Ambrózy István báró Malonya 28736 korona, Ambrózy Gyula báró Temesremete 8133 korona, Ambrózy Lajos báró Róma 7960 korona, *Capdebo Lajos Temesvár 5073 korona, Ambrózy Andor báró Temesgyarmat 4922 korona, Szentkláray Jenő dr. Temesvár 4750 korona, Grosz József Lippa 4188 korona, *Hamzsea Vojku Lippa 2426 korona, *Szathmáry Lajos Vinza 2105 korona, *Cimponeriu János Lippa 1994 korona, *Dehelean Vasul Marosaszó 1994 korona, Gyürky László gróf Vinga 1966 korona, Hirschler Dezsó Aranyág 1862 korona, *Faletár Nándor Vinga 1830 korona, Deutsch Andor Arad 1748 korona, *Taeiss Miklós Ujarad 1629 korona, Kintzig Géza Arad 1547 korona, *Bukovetz Sándor dr. Vinga 1275 korona, Hadzsia Miklós Vinga 1152 korona, Ternajgó József dr. Ujarad 1137 korona.

— Halalos baleset. Kohler Antal újszentannai lakos ma délelőtt létrán fel akart mászni padlására. A létra eltörtött alatta s Kohler oly szerencsétlenül esett le, hogy súlyos belső sérüléseket szenvedett s pár perc múlva kiszáradt.

— 60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért (Vidékre 2 korona 40 f. ért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f. ért ad kölcsönbe Kerpel Izso kölcsönző-intézet helyben és vidékre is. 4871

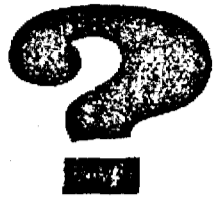
— Egy Kárpáti féle felfajás elleni pastilla 5 perc alatt megszüntet mindenféle fájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárban Arad, Boros Beni-tér. 4676

— Perzsaszőnyeg raktáram Weitzer János-utcában, leányiskola épületében — a főpostával szemben — megnyitottam. Tisztelettel: Schwarz Zsigmond. 4867

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére — hűsítéssel — a likőraroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 4516

Mit használjunk
hajhullás és fejkorpa

ellen

3411

Mint a hajhullás és korpaképződés legbathatósabb ellenszere a világhírű Dr. William Patterson-féle szagtalanított és töbszörösen rectificált petroleum kivonat van elismerve. Ezen kivonat a forgalomban

**Dr. William Patterson
American Hair Petrol**

néven szerepel. Egy liter ára 2 korona. Kapható Aradon

**Hánzu Nestor
Vöröskereszt Drogeria**

Weitzer János-utca 2. sz.

Magyarországi kőlerakat: Barabás és Stefanovits drogulsták, Budapest, Alagut-utca 5. szám alatt.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— Tanulmányi kirándulás a budapesti kirakatversenyre. A második budapesti kirakatverseny az eddigi jelekből ítélve, nemcsak elsőrangú látványosság lesz, hanem tanulságaival gyakorlati hasznót is ígér minden kereskedőnek, aki azt megsemmeli. A Budapesti Kirakatverseny Rendező Bizottsága átiratot intézett az Aradi Kereskedők Köréhez, melyben felhívja figyelmüket a november hónapban lezajló versenyre a kéri, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg és hivatalosan is képviseltessek magukat. A kirándulók november 11-én érkeznek meg Budapestre és 13-án utaznak el. A kirándulás mikéntjére a bizottság terkit megkötni nem akar, de hajlandó a budapesti tartózkodás lebonyolítását személyenként 30 koronáért elvállalni, mely részvételi díjban a következő szolgáltatások foglaltnak benn: két éjjeli szállodai elhelyezés az első ismerkedési vacsora költsége, Budapest látványosságainak, elsősorban pedig a Versenyző kirakatoznak bemutatása kocsikon két félszón át. Az Aradi Kereskedők Körre felkéri azon kereskedőket, akik a kirándulásban résztvenni óhajtának, hogy címeiket minél előbb a kör ideiglenes helyiségében (Haszinger-u. 5. sz.) alatt Dénes Árnin titkárnál bejelenteni sziveskedjenek, hogy a fővárosi rendező bizottság még idejekorán értesíthető legyen.

Ujradí gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Ujradí, október 17.

Az éjszakai hidegek megnehezítik a mezőgazdasági földmunkálatokat és ennek következtében a most teljesítendő ezántás-vetés lassan halad.

A gabonauzlet irányzatában jelentékeny változás nem állott be. Az árak ugyan némileg gyengültek.

Elkelet a mai piacon:	
1500 mm. buza	11.40—11.50
400 mm. új tengeri	7.80—8.20
6 tengeri	9—9.20

— mm. rozs 9.20—9.30
— mm. árpa 8.40—50
— mm. zab 9.—
Az árak ötven kilogrammonként, koronákban kiadók.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

(Közvetlen közlés)

Budapest, október 17.

Készárú.

Amerika 1/2-el olcsóbb. Készlet, vételkezdő mérsékelt. Az árak 50 kilónként számítva:

Határított.

	Dél	2 órai
	sárlat	sárlat
Buza 1911. októberre	11.5—11.86	11.81—11.82
Buza 1912. áprilisra	12.08—12.09	12.02—12.03
Rozs 1911. októberre	10.23—11.29	10.30—10.31
Rozs 1912. áprilisra	10.48—10.49	10.46—10.47
Tengeri 1912. májusra	8.57—8.58	8.56—8.56
Zab 1911. októberre	9.40—9.41	9.38—9.39
Zab 1912. áprilisra	9.63—9.64	9.59—9.60

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Október 17. —

Magyar aranyjárdék 40/100	111.—
Magyar koronajárdék 40/100	90.75
Magyar koronajárdék 3 1/2 0/100	79.—
Magy. földteherm. kötvény 40/100	90.60
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	92.50
Magyar nyerményszorjegy kölcsön	216.—
Tiszazab. és szegedi sorjegy kölcsön	156.—
Osztrák járdék papírban	91.40
Osztrák járdék esüstbe	94.75
Osztrák járdék aranyban	114.75
Osztrák koronajárdék 40/100	91.50
1880. évi osztrák államsorjegy	157.—
Osztrák-magyar bankrészevény	19.90
Magyar hitelbank-részevény	831.50
Osztrák hitelintézeti részevény	636.50
Osztr.-magy.-államvasuti részevény	724.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.20
Német birodalmi mária	117.75
London vista	241.55
Paris vista	95.90
10 márkás arany	28.55

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. október 17.

Buza (szokvány-minőség):		
76 kilogrammos	—	11.15—11.20
77	—	11.20—11.25
78	—	11.25—11.35
79	—	11.35—11.45
Buza (Temesvári keresk. ár):		
75 kilogrammos	—	11.10—11.15
Rozs	—	9.45—9.50
Árpa	—	8.55—8.65
Zab	—	8.60—8.65
Tengeri	—	8.—8.90
Tengeri (új)	—	7.20—7.25

Felölös szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerdán, 1911. október hó 18-án

B) bérlet.

B) bérlet.

Itt először:

Suzette.

Színmű 3 felvonásban. Írta: Brieaux. Fordította: Huszár Imre. Rendező: Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

Chambert	Keszler Ede.	A recedőbiztos	Olasz Lajos.
Chambertatyja	Varnai Jenő.	Reine	Kaplnay J.
Guadagno	Herold Ede.	Chambertné	Follináné E.
Bardot	Csáky F.	Monika	Novák Irén.
Hamelin	Vas Jenő.	Solange	Harmath J.
Egy ur	Ajtai Odón.	Myriam	Vendrey V.

Kezdete este 1/8 órakor.

URANIA

színielőadások színház.

(Béla Simonovics-vez. Szabadkai-ter. színház.)

Ma szerdán, 1911. október 18.

1. Az olasz Riviera. Látványosság. — 2. Tontolmi. Humoros. — 3. Kerpai vízesések. Látványosság. — 4. Pórujáró udvarló. Humoros. — 5. Két csibész Bohózat. — 6. Szép születésnapi ajándék. Komikus. — 7. A holdkóros. Dráma. — 8. Egy eltűnt riporter sorsa. Dráma. — 9. Október 6. Bredeti felvétel ez idei gyászünnepségről.

Előadások 8. u. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Helyek: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

Utolsó előadás este 11 óráig.

A hölgyek köztnek a nézőtérben kalap nélküli megjelenés.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-ter. új Lloyd-palotában

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színházja.

Ma szerdán, 1911. október 18-án:

1. A berninal vasut. Természetutáni felvétel. — 2. Kárpai előadása. Bibliai kép. — 3. Forradalmi nász. Szépirodalom kép. — 4. A csappanó zár. Nevettető. — 5. A meszeszínai menyasszony. Szépirodalom képe. — 6. Hogy fogadják Tontolmi a jótéteményeket. Kacagató.

Előadások délután fél 6 órától.

Helyek: Felső részeken 1 kor. Zártszék 1 kor. 1-5. hely 80 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

NYILTTÉR.*

Fridmann Jakob

Radnai-ut 13. sz. házban levő üzletét átvettem.

Felkérem mindazokat, kiknek esetleg a céggel szemben követeléseik vannak, ezt október 25-ig Radnai-ut 13. számú üzletben jelentsek be nekem, mivel a későbbi bejelentéseket nem fogadom el.

Ádám Lőrinc.

5056

Egyéves önkéntesek

legujabb előírás szerint, legjobban és legolcsóbban felszerelteknek

Kolarits Nándor

Bélmagyarország első és legnagyobb egyenruházati intézetében

Temesvár - Belváros, Mercy-utca 10. szám.

Árjegyzék és költségvetéssel szívesen szolgálok. Legszolidabb kiszolgálásért cégem régi jó hírneve kezkeskedik. 3907

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (az udvarban)

Maidt és Schrod

Arad, Andrássy-ter 17.

(Reinhardt-ház)

Férfi kelengye óriási választékban.

Nagy raktár nyakkendő különlegességekben — Férfi felöltők, Raglanok és gummi kabatok 30 koronától. 2108

Intézeti flu kelengyeek dus választékban.

Szabott árak! — Szolid kiszolgálás!

Városi és megyei telefon 765

A legelegánsabb női felöltők csak

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

Női felöltők Áruházában

TELEFON: 855.

ARAD ANDRÁSSY-TÉR 8
a Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

Szives tudomására hozzuk a n. é. hölgyközönségnek, hogy az eddig megszerzett pártfogásuk fokozása céljából az őszi árukon feltüntetett szigorúan szabott árakból a mai naptól fogva 10% engedményt nyújtunk.

Ingyen

szerezhet minden háziasszony értékes használati cikkeket, ha rendszeresen használja a

**Knorr-féle makarónit
Knorr-féle zab-preparátumot
Knorr-féle gyermektápszert
Knorr-féle levest**

Minden csomaghoz egy bon van mellékelve, amely a kitűzött díjak ingyenes megszerzésére jogosít. — Árjegyzéket az elárusítók küldenek vagy a gyár:

G. H. KNORR, Ges. m. b. H. Wels (Felső-Ausztria).

6741

Hogy arca szép, fehér, üde és bájos legyen

Benzoetej-cremet 1 korona

és **Benzoetej-szappant** 70 fillér

vegyen, mert ez a legtökéletesebb és legjobb ártalmatlan szépítőszert.

4671

Ventil szerek eredeti minőségben kizárólag az egyedüli készítőnél:

Kárpáti János gyógyszertárában kaphatók Aradon, Boros Báni-tér 15. (Dengl-ház.)

2 szobás lakás
nov. 1-re, esetleg
azonnal kiadó
Flórián-utca 6b szám
alatt. Bővebbet ugyanott
az 5. sz. a. lakásban 4844

Andrássy-tér 8. számú
házban egy

üzlethelyiség

— különösen dohánytözsédének alkalmas — folyó évi november hó 1-ére

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-hivatalában, József főherceg-ut 22.

Virág Kálmán

építőmester

elvégezte magán- és bérházak, valamint nyaralók stíluszerű tervezését, művezetését, felépítését és leszámolását. Ugyanígy gazdasági épületek, silos és mindennemű beton és vasbeton munkák szakszerű elkészítését iroda és gyártelep:

3821

ARAD,

Erzsébet-körút 59. sz.

Telefon szám 65.

Költözők figyelmébe!

Világos világítási berendezéseket **ecillóval**

együtt kedvező áron felhelyeznek a helyi szociális és szociális

KOCH DANIEL

Élelmiszer- és telefonberendezési vállalat
Arad, Deák Ferenc-utca 42.

Alkalmi vételek és eladások

ékszer- és tárgyakban

arany és ezüstneműkben, Arad legnagyobb óra- és ékszerárátára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész
Waltzer János-utca, Minorita-templom

Zálogédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvásárolhatók vagy más tárgyra átcsereleltetnek
TELEFON 439. TELEFON 439.

Tanulóleányok

heti fizetéssel

könyvkötészetünkbe

felvétetnek.

Építők figyelmébe!

Csorbán Tivadar

építészeti irodája.

Arad, Deák Ferenc-utca 20a. sz.

Van szerencsém értesíteni az építők közönséget, hogy az építészeti téren mindennemű munkákat, úgymint:

tervezéseket, új építkezést, régi épületek átalakítását

egy helyben, mint vidéken a legutányosabb árban készítek.

Tisztelettel:

Csorbán Tivadar,

3831

építész.

Ha fáj a feje

használjon **Kárpáti-féle paracetilt**, mely 5-10 perc alatt megszabadítja bármilyen főfájástól és migréntől

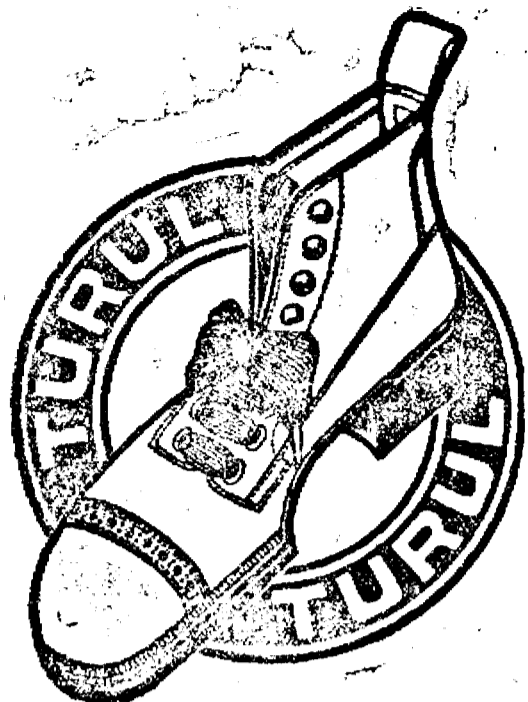
1 üveg 12 adaggal és utasítás-al 1 korona

Kitűnő gyomortisztítókellemes ízű **Kárpáti-féle**

epehajtó,

mely minden fájdalom nélkül gyorsan és biztosan hat.

1 üveg ára utasítással 40 fillér. Postán 12 üveg bérmentve 4 kor. 80 fill.

„TURUL“-CIPŐ

elegáns,
tartós,
jutányos.

Turul Cipőgyár részv. társ. Temesvár.

Főraktár: Arad, Andrassy-tér 13. Minorita-palota.

Üzletvezető: **WEINBERGER EDE.**

2992

1200 munkás és alkalmazott Árjegyzék ingyen és bérmentve. 130 fiók a bel- és külföldön.

Társat keresünk

reklámvállalatunkhoz.

Befektetés nem szükségeltetik, csak a hirdetési szakmában való szakértelem. Értekezni lehet 10—12 és 3—6-ig Deák Ferenc-utca 33. sz. I. 5054

Imre és Neumann.

Gyakornok

vagy 5046

irnok

Garba község

jegyzői irodájában
nov. 1-től alkalmazást
nyerhet.

Ajánlkozások

Kotzó Károly jegyzőhöz
intézendők.

526—1911. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a nagyvárad kir. járásbíróságnak 1911. évi Sp. III. 506/4. számú végzése következtében dr. Székely Adolf ügyvéd által képviselt Stein és Kohn javára 48 K. 17 f. jár. erejéig 1911. évi július hó 10-én foganatosított biztosítási végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2118 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: különféle posztó, ruha, kelmék, szövetek, vasnemű, hordók stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisenői kir. járásbíróság 1911. évi V. 255/2. sz. végzése folytán 348 korona 17 fill. tőkekövetelés, ennek 1911. évi január hó 1. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 102 kor 94 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig, Seprősön leendő megtartására 1911. évi október hó 23-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kiüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel

hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Kisenőn, 1911. évi október hó 6. napján.

Balassa,

5011

kir. bír. végrehajtó

23308 - 1911. kh. sz.

Hirdetmény.

Értesültem arról, hogy Arad szabad kir. város országgyűlési képviselőjének f. évi október hó 9-en tartandó beszámolója alkalmából a város lakosságán k egy része tüntetésekre készül.

Mintthogy a tüntetések rendszerint rendzavarásokra, a személy és vagyonbiztonság veszélyeztetésére vezetnek, a város közönségének nyugalma, biztonsága, valamint a szabad közlekedés és forgalom biztosítása érdekében figyel-

meztetem a lakosságot, hogy az ez alkalomból tett rendőri intézkedéseket pontosan betartsa, a járdákat, közlekedési utakat el ne állja, nem engedélyezett csoportosulások, felvonulások rendezésétől, vagy az abban való részvételtől tartózkodjék, másoknak akár szóval, akár tettel való bántalmazásától, mások vagyonának megromlásától, szóval minden törvénytelen cselekedetétől óvakodjék, mert az engedély nélküli csoportosulásokat, felvonulásokat karhatalommal fel fogom oszlatni és a rendzavarókkal szemben a legszigorúbban fogok eljárni. A szülőket, gondnokokat, tanonc tartó gazdákat pedig felhívom, hogy gyermekeiket illetve gondnokoltjaikat, tanoncokat a csoportosulásban és az esetleges rendzavarásokban résztvételtől tiltsák el, mert rendzavarások esetén a fellépő rendőrök sem a gyermekek, sem a nők, sem bárkivel szemben kivételeket nem tehet, és az esetleges következményeket mindenki első sorban is önmagának tulajdonítsa.

Arad 1911. évi október hó 17-én.

Sarlot s. k.
főkapitány.

Földbirtokosok!

5044

Háztulajdonosok!

Folyósítunk gyorsan

a legelőnyösebb feltételek mellett jutalek előleg nélkül, a becsérték 2/3-áig

TÖRLESZTÉSES JELZÁLOG KÖLCSÖNÖKET ÉS VESZÜNK BIRTOKOKAT PARCELLÁZÁS CÉLJÁBÓL.

Kivánatra főtisztviselőnket személyes tárgyalás céljából saját költségünkre kiküldjük.
PROPPER és ÖKLE bank- és váltó-üzlet Budapest, Andrassy-ut 32.

FAFELHORDÁSI VÁLLALAT.

Bárkinek faszükségeit mérsékelten áron lakásba szállítja naponta, pince, kamra vagy bármely egyéb helyiségből

LOVAS KÁROLY

lakás, ablak, parketa tisztító

és poloskairtó vállalata
Arad, Mihály-utca 86/B.

TELEFON 789.

4437

TELEFON 789.

Ezen rovatban minden nap egy-egy hirdetésnek ára 5 fillér, vastagabb betűkkel 2 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tér 4. sz.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Bejelentésdíj: 357. sz.

Apró hirdetések felvételére a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útjánvalos kiadókhoz — a melynyen a műveg címre — vagy levélbéli úton. Tudakozódandó a hirdetés mára mindenképp felvételre kerüléséről megkérdezésével. (A jelölt leveleket kétféle felvételre osztjuk: az egyik a kiadóhivatal, az esetben, válszóhígy csaklandó. Az apró hirdetések díja a nyak ezután minden mántól. Minden nap 4 fillér, vastagabb betűkkel 6 fillér. A legkisebb elvétel 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a hirdetés elvételével jelölődik. Az apró hirdetések 10 óráig felvételre kerülnek. A hirdetés a kiadóhivatal kiadásra díjazással megvételre kerül. HIRDETÉSEK ESTE PÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

HÁZASSÁG.

Takarékos, szerény

állami hivatalnoknő fokozatosan emelkedő fizetéssel, idősebb ur-ember férjjet keres. Leveleket „Kellems otthon” Temesvár 4. számú hivatalba, postrestante kérek. 5047

Ki vesz nőül

20 éves félárva leányt 400.000 korona vagyonnal? Csakis komoly szándékú urak (ha vagyontalanok is) kiknél gyors házasság akadályba nem ütközik, írjanak címre: L. Schlesinger, Berlin 18 5045

Női kezek

ápolására legjobb a Vojtek és Weisz kézfínomítója. III-3329

LEVELEZÉS.

Intelligens

fess leány, jómódu, független idősebb ur ismeretséget keresi. Leveleket „Rísó lépés” jeligére e lap kiadóhivatalába, melyet jelezni kérek. 5048

Ejzembű

kis leánynak a kívánt jeligére főpostán levél van. 5049

Paratlan határu arszéplő szappan a Földes-féle Margit-szappan — 70 fillér. II-4731

Tündér!

Drága levelét vettem Olyan szép volt, hogy sohasem felejttem el. „Pont.” 5142

„Megbecsült!”

jeligére tisztamultu kis leány levelét későn vettem. Nem lehettem ott. Ma és holnap 5 órákor ugyanott várom 5049

Nofni!

Láttam, beszéltem kegyeddel, miért tagadta el, hogy kit vár! Mikor találkozhatunk? De csak egyedül! Írja meg, hogy hol és mikor? Jelezze a lapban. Üdvözlő Pedáns.

Ha hull a haja,

használjon magyar haj-perolint. Vojtek és Weisztól. III-3329

ÜZLETEK.

Fűszer- és terményüzlet,

mely 12 éve fennáll, szép berendezéssel állásnyerés folytán átadó. Különösen vidékieknek ajánlatos. Cím a kiadóhivatalban.

Egy rőfös és rövidáru üzletnek kiválóan alkalmas üzlet-helyiség szép kirakattal, villany vagy gázvilágítással, november 1 re kiadó. Földes Katalin, Lázár Vilmos-utca. 5041

ALKALMAZÁST NYER.

Elárnyított 555

felvétetik I-gusz I. és Fia könyvkereskedésében. Andrassy-tér 16.

ALKALMAZÁST KERES.

Felső kereskedelmi iskola

2 osztályát végzett jó írásu fiatal-ember azonnali belépésre ajánkozik bármiféle állásra, helyben, vagy vidéken. Gápirásban, könyvelésben jártas. Szíves megkeresések „Török” jelige alatt a kiadóba keretnek. 5053

OKTATÁS.

F. hó 15-én

gépirási, gyorsírási és könyvviteli tanfolyam megnyit. Mérsékelt tandíjak. Növendékek még felvétetnek. Az elmaradt órákat különórában, díjtalanul pótoljuk. Díjtalan, biztos állásközvetítés. Jelentkezni lehet Ziffer Sándornál Arad, Forray-u. gr. Hunyadi palota. 4904

Ha megfázott

ne orvosságot, de egy csésze Vojtek és Weisz féle teát igyék. III-3329

KIADÓ LAKÁS.

Ne írja ki

a kopujára, ha kiadó lakás van, mert sok fölösleges zaklatást tudt magára a lakóra. Híressen az

„Aradi Közlöny”

apróhirdetéseinek „Lakás” rovatában és minden állomásnál a legkedvezőbb áron kaphat kedve szerinti lakót.

Lakások

2 szobás utcai lakás, egy udvari elő- és fürdőszobával november hó 1-ére és egy-egy szobás udvari lakások november hó 1-ére kiadók. Varjassy József-utca 18. 5032

4 szoba,

elő- és fürdőszobából és minden hozzátartozóból álló lakás Battyhány-utca 33/a. szám alatt november 1-től kiadó. Bővebbet a házme-ternél. 4885

A belvárosban,

közvetlen a fő-utról nyíló utcában, egy modern berendezésű 3 szoba, előszoba és a hozzátartozó mellékhelyiségekből álló lakás november 1-től kiadó. Bővebbet Battyhány-utca 6. szám alatt. 5016

A poloska

teljes kúrtása csupán Vojtek és Weisz biztos szereivel érhető el. III-3329

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Aradi Cipézek

Termelő Szövetkezete fióküzlete: Csermön, Weinberger Menyhért. 8451

2 perc alatt

minden fogfájást megszüntetnek az Indiai fogcseppek, üveg 70 fillér. Földes gyógyszerár, Arad. II-4731

Képkoretészéseket

míg a készlet tart, rendkívül olcsó árban vállalunk. József főherceg-ut 10., Rauch és Szathmáry-féle üzletben. 4858

Tea törmelék

finom, zamatos logolcsóbban Vojtek és Weisznál. III-3329

Új női kalap divatterem.

Uri hölgyközönség szíves figyelmét felhívom Arad, Forray utca gr. Hunyadi-palotában megnyitott és modernül berendezett női kalap divatteremre, ahol legegységesebb őszi és téli bécsi és párizsi modell kalapok dus választékban legolcsóbb árakban kaphatók. Kitéző tisztelettel Havas Gizella 4981

2 darab 3 éves

kocsiba tanított számár jutányos árban eladó. Cím e lap kiadóhivatalában. 4955

Keresek

jókarban levő rövid angol pianót. Ajánlatok Lázár Sebőhöz Rákóczi-utca 30. küldendők. Ugyanott felvétetnek cselédbiztosítások évi 5 koronáért. 4987

Elegáns hálószoba,

keveset használt, azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5081

Rum compositio

jó házi rum előállítására Vojtek és Weisznál. III-3329

Bortermelők

a törvény által előírt bornyilvántartási könyveket Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság tér 1. sz., telefon 308. sz. szerezhetik be. 2551

Legújabb festőminták

kölcsönzésre is, két hétre 25 fillértől kezdve. Remek műlapok, olajnyomatok stb., lapban és kerettel. 112.000 kötetes kötesőnkönyvtár, vidékre is kedvezményes árban. Krausz Paulin, Színház-épület. Telefon 511. sz 4481

Képkoretéshől 4901

legnagyobb választék, legjutányosabban lesznek elkészítve Fischer Mór Üveg, porcellán, lámpa és díszmű áru kereskedésében. Telefon 588. Üvegezést is vállal.

INGATLAN.

Magyar-utca 7/b. számú ház befelé nagy telekkel s 3 holdas szőlő Gyorokon, pár percrenyire a motorállomástól, eladó 4954

Eladó magánház.

Dessewffy-utca 7. sz. a. új ház fürdőszobával, előnyös feltételek mellett, eladó. 5011

Ház eladó

Fejse-utca 30. sarok telek és ház. Bővebbet ugyanott. 5051

KÜLÖNFÉLE.

Fgy jó I. emeleti páholy

bérletáron alul, egész sasionra azonnal kiadó: A. bérletre Cím a kiadóhivatalban. 5055

Cholera és minden fertőző

baj ellen biztos óvszer a Menthol-szesz. ára 40 fillér, nagy üveg 1 kor. Földes gyógyszerár. II-4781

Sertés-makkoltatás.

Aradmegyében, Odvas község határában fekvő mintegy 600 kat. hold tölgy- és bükkerdőidei makktermését bérbeadja ifj. Konopi Kálmán gazdasága, Odvas, u. p. Konop. 5050

Elegáns

bérrautók

turára, napra, órára Daák Ferenc-utca 8. sz. Telefon 816. 3728

Ha nem jól eszik

a hizója, adjon neki Vojtek és Weisz hírneves állat tápparából. III-3329

Kerékpáros Gyorsfutár Vállalat ::

Telefon 848.

Iroda: Atzél Péter-utca 1. szám (Zrinyi-utcai oldalon.) 8412

Jó egészségének

fontartására használjon mindenképp Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legkíméletesebb fájdalom-nélküli gyomor tisztító hájszer. Ize édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 4 fillér. 12 üveg franco K 480. Kapható kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertárban 4475 ARAD, BOROS BEVI ER.

Husserl Manó
Arad, Szt.-Pál-utca 11. sz.
Telefon 348. szám.

Csatornázás és vízvezeték szerelő bádgos. Készítmő-dern butor verotet. Fém-csiszolás, galvanizálás. (Nikkelezés, vörös és sár-ga rezezés, horgonyozás, ónozás, aranyozás, ezüst-özés.) 3841

Galvanoplasztikai munkák

Nagy Sándor
szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.
(Malrovič kőfaragó telepen.)

Készít művészi kivitelű fi-gurális és dekoratív

szobrász munkákat

u. m.: portrékat természet és fénykép után, sírmlékeket, mindenemő iparművészeti tár-gyakat, modera épület, díszítő szobrászmunkákat, terakotta, kő, gipsz, cement, stb. anyagokból és azok javítását elvállalja a legolcsóbb árárt. 4407

Jyükszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin haszná-lata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt **70 fillér.**

Szab és kézizzadáás

azonnal és teljesen elmúlik ha az izzadó részeket „Peppo”-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. -- Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskának még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „MELOGEN”-Egy pár perc alatt bármely ha-jat vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 421 **2 korona.**

Kitűnő amerikai
gummi

a „NITER”-6 darab egy eredeti fémdebozban **2 korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD,
Andrássy-tér 33. sz.
a megyeházzal szemben. —

25 év óta fennálló
vegyeskereskedés
korlátlan italmérségi jog és trafikjoggal, nagy községben, konkurencia nélkül biztos megélhetés, házzal együtt előnyös feltételekkel
Átadó.
Bővebbet Nagy Far-
kas cégnél Aradon. 4742

Azonnali belépésre
keresek 5006

vasszakmában jártas
románul is beszélő

kereskedő

segédet

Kugel Sándor

Brád (Hunyadmegye.)

Női felöltők

Óriási választék legújabb őszi és téli újdonságokban.

Legújabb angol felöltők,
divatkabátok,
plüsch kabátok,
női bundák,
costümök,
leány- és gyermek felöltők,

gyermek ruhák,
kész aljak,
juponok,
divat bluzok,
gyászruhák, gyászbluzok,
jutányos szabott áruk.

4147

Radó Gyula

új divatruháza Arad, Andrássy-tér. (Weitzer-u. sarok.) Telefon 238.